

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta Pedagogická

Bakalářská práce

**Estetické preference plzeňských a žateckých učitelů
výtvarné výchovy v oblasti vizuální kultury**

Lucie Kasalová

Specializace v pedagogice: Vizuální kultura se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: PaedDr. Rudolf Podlipský, Ph.D.

Plzeň 2012

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, dne 12.7.2012

.....

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji PaedDr. Rudolfu Podlipskému za hodnotné rady a odborné vedení během mé práce.

V Plzni 12. 7. 2012

Lucie Kasalová

ANOTACE

Hlavním záměrem mého výzkumu byla odpověď na otázku: „Jak učitelé z Plzně, Žatce a Podbořan hodnotí artefakty vizuální kultury, se kterými se setkávají ve svém životě? “ Z výzkumu má také vyplynout, jaké jsou současné estetické preference těchto učitelů. Okruhy otázek v dotaznících a rozhovorech se vztahují na základní pojmy estetiky a estetických preferencí. Jako metody výzkumu jsem použila kvantitativní a kvalitativní metodu výzkumu, která je realizována prostřednictvím dotazníku a rozhovoru. Jako cílové skupiny svého výzkumu jsem vybrala učitele s aprobací výtvarná výchova, tak i učitele bez této aprobace. První sada dotazníků pro učitele s aprobací výtvarná výchova byla koncipována tak, abych poznala, co je danému jedinci bližší, jestli se ve svém volném čase věnují nějakým výtvarným aktivitám? Dále jsem se snažila zjistit, jak si rozvrhují svoje hodiny výtvarné výchovy? Zda-li to, co se dozvědí ve svém volném čase o umění, následně používají ve svých vyučovacích hodinách? Zde jsem použila metodu kvalitativního výzkumu. Tyto otázky se mi staly východiskem při kompletaci rozhovoru. A přidala jsem další, které souvisí s hodnocením artefaktů vizuální kultury a estetickými preferencemi. Tady používám také metodu kvalitativního výzkumu. Ve struktuře dotazníku pro učitele bez aprobace výtvarná výchova vycházím z otázek z rozhovoru. Slouží mi jako porovnávací prvek mezi výpověďmi učitelů s aprobací výtvarná výchova a bez aprobace. V tomto případě používám kvantitativní metodu výzkumu.

ANOTACE

Main purpose of my research was answer on the question: „How teachers from Pilsner, Žatec and Podbořany evaluating the artifacts of Visual Culture to encounter in their life?“ The research has also arise, what are up to date aesthetic preferences of those mentors. The ranges of issues in questionnaires and interviews are applied to basic terms of aesthetics and aesthetic preferences. As research method I used the quantitative and qualitative technique of exploration, what is realized through the questionnaire and the interview. I have chosen the certified Art educators and teachers without this qualification as the target group of my observation. First series of questionnaires for certified lectors, qualified art education were designed to recognize what is closer to that individual, if they take some artistic activities in his spare time? I tried to know, how do they schedule their art lessons? Whether what learn them in their free time about art and use they it in their classroom? I used the qualitative technique in here. Those questions were become of the resource to interview assembly for me. And I added other issues, which are pertinent to ranking of visual culture's artifacts and aesthetics preferences. I am using here the qualitative method again. I based on an interview in the structure of questionnaire for non- qualified art schoolmaster. It is instrumental towards comparison for me between testimonies of certificated teachers and non-qualified mentors. I use the quantitative way in this case.

Obsah

1. Úvod	1
2. Estetické preference	2
2.1. Estetické hodnocení.....	2
2.1.1. <i>Co je estetika?</i>	2
2.1.2 <i>Estetická hodnota</i>	3
2.2. Kritérium, preference a váha	5
3. Preference učitelů výtvarné výchovy	7
3.1. Projekt výzkumného šetření.....	7
3.1.1. <i>Projekt</i>	7
3.1.2. <i>Metody</i>	10
3.2. Realizace šetření a jeho výsledky	10
3.2.1. <i>Dotazníky pro výtvarníky</i>	11
3.2.2. <i>Dotazníky pro nevýtvarníky</i>	17
3.2.3. <i>Rozhovory s výtvarníky</i>	25
4. Závěry	34
4.1. Výtvarníci versus nevýtvarníci.....	34
4.2. Na úplný závěr	35
5. Seznam zkratk	
6 Seznam použité literatury	
7 Seznam příloh	
8 Příloha A	I.

1. Úvod

V bakalářské práci se snažím přiblížit čtenáři poznatky získané výzkumem v oblasti estetických preferencí výtvarníků i nevýtvarníků. Jedná se nejen o vyučující zabývající se výtvarnou výchovou, ale i učitele jiných odborných předmětů.

Skoro každý, kdo absolvoval školní výtvarnou výchovu, se někdy pokusil položit si otázku, z čeho vlastně ti učitelé výtvarné výchovy vycházeli při hodnocení našich školních prací. Proč se jim líbilo právě tohle dílo a jiné naopak ne? Z čeho vycházely jejich představy o hodnocení, když nám zadávali výtvarné úkoly? Podle jakých kritérií posuzovali jejich řešení a výsledky? V této práci se snažím na základě výzkumného šetření alespoň částečně zodpovědět položené otázky.

Domnívám se, že ve zmíněném posuzování vždy hrály významnou roli „estetické preference“ učitelů.

Ve svém výzkumném šetření jsem si proto kladla za cíl prozkoumat estetické preference učitelů výtvarné výchovy - výtvarníků a pro srovnání také „nevýtvarníků“. V koncipování výzkumu jsem vycházela ze svých zkušeností a především z dostupné literatury. Šetření bylo založeno na uplatnění dotazníků pro výtvarníky. Na základě získaných odpovědí z těchto dotazníků, formuluji otázky do řízeného rozhovoru, a také sestavuji dotazník pro nevýtvarníky.

Na začátku mé „výzkumné zprávy“ jsou rozebírány estetické pojmy, podstatné pro můj výzkum. Získané informace z terénu rozebírám ve třetí kapitole této práce. V Závěru předkládám souhrn důležitých zjištění.

2. Estetické preference

V této kapitole jsou rozebírány pojmy estetiky, které úzce souvisí s problematikou mého výzkumného šetření zasahujícího do estetického hodnocení. Jedná se především o vymezení samotných „estetických preferencí“ a dalších pojmů, které s tímto souvisejí. Při definování vycházím především z publikací Vlastimila Zusky, Květoslav Chvatíka a Rostislava Niederle.

2.1. Estetické hodnocení

V každodenním životě se setkáváme s výroky o umění a estetice. Většina z nás si ani neuvědomuje, že jejich běžné výroky o jakémkoliv předmětu, mohou mít povahu estetického hodnocení. Jedná se zejména o výroky, které se týkají vzhledu předmětu – například jeho barvy, tvaru atd.

2.1.1. Co je estetika?

Klíčovým rokem se stal pro estetiku rok 1735, kdy ji jako samostatný vědní obor vymezil Baumgartner. Protože se estetika „vyčlenila“ z filosofie, je některými teoretiky považována za filosofii umění. Ta se do nedávné doby soustřeďovala na definici umění. Od takového zkoumání se upustilo ve prospěch pečlivých analýz, založených na rozličných hlediscích (ZUSKA a kolektiv, 1997, s.).

Estetikou rozumíme něco, co se odvíjí od naší smyslové zkušenosti s okolním světem a od jeho působení. Vlastimil Zuska ji definoval, jako něco spojeného s krásou, příjemného na pohled či poslech, vizuálně zajímavého, často spojeného se zaměřením pozornosti na design výrobku. Potvrzují jeho myšlenku, protože respondenti z mého výzkumu, kterým byla položena otázka: „Co se Vám vybaví pod pojmem estetika?“, odpověděli, že je to nauka o kráse, jiní ji chápou jako dobrý vzhled, vzorně vypadající tvary, barvy či celé umělecké dílo. V tomto případě se jedná o estetický soud kladně hodnotící. Na opačné straně pokud se vyjadřujeme slovy ošklivý a nelíbivý, tak se jedná o pojem „neestetický“ (ZUSKA, 2001, s. 16).

2.1.2 Estetická hodnota

S pojmem estetická hodnota-se dobře vypořádali čeští strukturalisté, kteří jej vymezují v souvislosti s dalšími dvěma pojmy - funkce a norma. Proto je tento oddíl rozdělen do tří částí, které se těmto pojmům věnují.

Estetické hodnotě je nejčastěji přisuzována vlastnost předmětu. Jedná se především o jeho tvar, barvu, výraz atd. Nesmím opomenout i proměnlivost kritéria podobného hodnocení. Tentýž předmět, tytéž jeho objektivní vlastnosti bývají hodnoceny naprosto odlišně, ba přímo protikladně různými lidmi a někdy i toutéž osobou. Další problém týkající se hodnocení objektivních vlastností věcí vystává, pokud bychom chtěli srovnávat hodnotící kritéria různých historických epoch nebo kulturních okruhů, nemusí však jít pouze o věc, ale i o samotnou představu něčeho. Příkladem je představa o ideálu krásné ženy, která byla v každé kultuře jiná. Pravěká Venuše se vyobrazovala odlišně než řecká (CHVATÍK, 1994, s. 33).

„Estetická hodnota je dynamický, dialektický děj přechodu »formy« díla v »obsah« estetického objektu.“ (CHVATÍK, 1994, s. 35)

Estetická funkce má pro člověka specifický význam. Jedná se o estetický postoj, kdy k nalezeným, odloženým, prakticky nepotřebným, neužitečným, bizarním předmětům upínáme svou pozornost a nedokážeme se od nich odloučit. Jde o věci, které stále někde doma vystavujeme, ale prakticky již neslouží svému účelu, pro nás však plní estetickou funkci. Může se jednat třeba o kameny, které jsme někde našli, a stále s námi žijí jako vzpomínka. Předmět, který má nabýt estetické funkce, musí upoutat pozornost, být vytržen z všedních souvislostí, a izolován od každodenních praktických vztahů a funkcí. Má schopnost nahrazovat ty funkce, jichž předmět pozbyl a doprovázet, zesilovat jiné funkce radostí, kterou v nás vyvolává. Zintenzivňuje tedy naše vnímání předmětu. Jedná se o překonání jednostranně účelového přístupu k věcem, k porušení našeho stereotypu praktických reakcí, k vytržení z automatismu našeho zacházení s věcmi (CHVATÍK, 1994, s. 21).

V popředí estetické funkce nestojí objekt, jenž má být přetvořen, praktický cíl, jenž má být dosažen, obsahový účel, jemuž funkce slouží. Neslouží jako nástroj k naplnění vnějšího účelu (CHVATÍK, 1994, s. 21).

Estetická norma estetický postoj člověka k věcem reguluje. Norma tedy odpoutává estetično od individuální věci a subjektu, a dělá z něho záležitost obecného vztahu mezi člověkem a světem věcí. Je to stabilizátor a regulátor estetické funkce (CHVATÍK, 2001, s. 27).

Pochopit fungování estetické normy v umění můžeme prostřednictvím analogie s jazykem. Umění obvykle bývá spojováno s mýtem, který živí samotní umělci. Je spjata s představou ničím nelimitovaného aktu na konci, kterého stojí umělecké dílo. A právě k tomuto zhotovenému dílu došli umělci tím, že zdůrazňovali svoji nekontrolovanou svobodu, svoji imunitu vůči jakýmkoliv konvencím. Každý známe ty příběhy, které vyprávějí o tom, jak dané dílo vzniklo, co tomu předcházelo a další informace spjaté s tímto výtvořem. Některé považujeme za tak fascinující, že mohou soupeřit se samotným dílem, o kterém vyprávějí. Jazyku umění se umělec může učit tak, že prochází akademickým školením, kde se metodicky snaží zvládat jednotlivé prvky a pravidla jazyka toho kterého druhu umění. Za další možnost uvádím i učení se napodobováním nějakého uměleckého díla, rukopisu nebo nějakých jiných umělců (ZUSKA a kolektiv, 1997, s. 19).

Slovo „interrabilita“ estetické normy má dvojí význam. Prvním je inter, který znamená „znova“, ale původní význam má druhé slovo itara s významem „jiný“. Můžeme tedy říci, že interrabilita estetické normy je odvozena z logiky, která současně spojuje opakování a odlišnost. Podle Mukařovského vždy živé umělecké dílo osciluje mezi minulým a budoucím stavem estetické normy. Přítomnost je tedy pocíťována jako napětí mezi normou minulou a jejím porušením, určeným k tomu, aby se stalo součástí normy budoucí. Mukařovský dále poukazuje, že umělecké dílo porušuje dosavadní stav estetické normy záměrně a velmi citelně. Norma je tedy porušována bez ustání. Pokud si to dáme do souvislosti s uměleckou komunikací, tak kód, chápaný jako norma, se vždy rozpadá nad kódem adresanta, který generuje umělecký text a adresáta, jenž daný text recipuje (ZUSKA a kolektiv, 1997, s. 20).

Důležitý je fakt, že estetické normy nemohou nikdy dosáhnout plné stability a závaznosti, neboť by se změnily z norem v zákon, a vývoj umění by ustal; estetično by se plně automatizovalo, přestalo by vzrušovat novostí, a přestalo by existovat jako estetično (ZUSKA a kolektiv, 1997, s. 20).

2.2. Kritérium, preference a váha

Kritika má dvě funkce. Jedná se o hodnotící a informativní. Odlišit je není vždy snadné, protože samo hodnocení může být označeno jako informace o míře estetické kvality a přitažlivosti určitého díla. Samo kritérium nám vymezuje rámec hodnocení, kdy je informací, která ve slovním hodnocení umožňuje hledat odpověď po důvodech hodnocení, a poukazuje na tu složku hodnoceného předmětu, která byla při hodnocení brána v úvahu. Jedná se o barevnost, uspořádání atd. Ale kritérium samo o sobě ještě nestačí k hodnocení, protože je potřeba ho doplnit ještě informací o preferenci, jako o konkrétní míře hodnoty (SOURIAU, 1994, s. 493).

V preferencích se jedná o výběr, při němž se dává přednost nějaké věci před jinou na základě citového či jiného hlediska. Jde o pojem, který je hojně využíván v experimentální estetice. Jak jsem již poukázala, tak si má daný jedinec vybrat z nabízených možností tu, která mu nejvíce vyhovuje, a to na základě srovnání založeného na dvojicích věcí, nebo srovnání většího množství předmětů vytvářením preferenčních řad. Nesmím také opomenout, že se nejedná o pouhou kritiku těchto srovnání. Ale na druhé straně i samotný pojem preference byl kritizován, protože směšuje tři odlišné věci, a to citovou reakci, hodnocení a individuální vkus. Tyto tři pojmy se mohou velice výrazně jeden od druhého lišit, a to dokonce i u stejného subjektu (SOURIAU, 1994, s. 696-697). Také se mluví o preferenci v hodnocení, kdy se o dané věci vyjadřujeme slovy „líbivé, hezké, krásné, hrozné, strašlivé, pěkné, nádherné“ atd. Veškeré preference, které jsem našla v dotaznících a rozhovorech, naleznete ve 3. kapitole. Celkové porovnání preferencí výtvarníků a nevýtvarníků najdete ve 4. kapitole (SLAVÍK a NOVÁK, 1991, s. 215-216).

Nesmíme zapomenout ani na váhu kritéria, která je vyjádřením kritéria důležitosti v kontextu všech použitých kritérií. Hledá odpověď na otázku „jakou měrou je důležitý ten aspekt, který je hodnocen“. Jako příklad můžu uvést obrazy v muzeu, kde budeme sledovat a hodnotit známkami od jedné (líbivé) do pěti (ošklivé) hlavně kompoziční řešení obrazu, ale v pozadí bude brána zřetel na barevnost. U prvního se nám bude velice líbit kompoziční rozložení (jednička), ale barevnost již tolik ne (čtyřka). V druhém případě barevnost je nám líbivější (jednička) než kompozice (čtyřka). Z toho vyplývá, že váhově se přikláníme k prvnímu kvůli jeho výbornému kompozičnímu

řešení. Ale ve výsledku oba budeme hodnotit pro nás jako líbivé a v kontextu obou jako průměrné (SLAVÍK a NOVÁK, 1991, s. 217-218).

.

3. Preference učitelů výtvarné výchovy

V této kapitole se věnuji vymezení preferencí učitelů výtvarné výchovy. Pro upřesnění a porovnání toho, co se preferuje v rámci vizuálnosti, srovnávám, jak preference výtvarníků, tak i nevýtvarníků – respondentů, kteří nemají v aprobaci výtvarnou výchovu. Největší váhu kladu na myšlenky výtvarníků.

Za zmínku stojí, že pojmy, které zde byly rozebrány v předešlé kapitole, jsou tak úzce spjaté, že pokud chci obsáhnout danou problematiku alespoň z části, nestačí mi pouze jedno kritérium k hodnocení.

3.1. Projekt výzkumného šetření

Použitá výzkumná strategie má povahu smíšeného výzkumu. Z menší části se jedná o kvantitativní a z té větší o kvalitativní výzkum. Dále se pak výzkumný proces skládá jak z explorační, tak explanace. Explorativní výzkum, nebo též popisný výzkum, kdy prozkoumávám nová témata, abych se o nich co nejvíce dozvěděla, mi převážně posloužil v oblasti pojmu estetické preference. U explanace, kdy je jev již dobře popsán, převážně vycházím z dostupné literatury, kde je rozebírán pojem estetika.

V následujících podkapitolách se nalézá koncept projektu, tzn., z jakých východisek vycházím při jeho realizaci, jakého cíle se snažím dosáhnout, hlavní oblasti výzkumu, použité metody k jeho realizaci.

3.1.1. Projekt

Výzkumné šetření je strukturováno tak, abych mohla vytěžit co nejvíce informací ze zkoumané oblasti. Bohužel se nedalo vycházet z příliš velkého množství publikací,

jelikož se jedná ve větší míře o literaturu poměrně zastaralých úvah. Nové sice dokáží rozebrat samotný pojem estetika, ale žádná přímo nepoukazuje na problém estetických preferencí v rámci vizuality, v oblastech pro nás výtvarné pedagogy podstatných. Vždy se jedná pouze o pojmy, které přímo souvisí s estetikou jako takovou. Za příklad uvádím především pojem estetika, dále to jsou funkce, norma, hodnota, estetický soud, umělecké dílo atd. Pojem estetické preference, se sice hojně využívá v experimentální estetice, ale pro oblast mého výzkumu není zcela definován. Mluví se pouze o výběru, při němž se dává přednost nějaké věci před jinou na základě citového či jiného hlediska, nebo jak vypadali přibližně preference v historickém vývoji kultury a člověka. Proto jsem se snažila především nalézt vyjádření mého tématu prostřednictvím výzkumu.

Projekt byl koncipován takto:

1. Název projektu:

Estetické preference učitelů plzeňských a žateckých škol v rámci vizuální kultury.

2. Cíl projektu:

- ♣ Shromáždit co nejvíce informací v dané oblasti prováděného výzkumu.
- ♣ Nalézt kritéria v hodnocení artefaktů vizuální kultury.
- ♣ Vymezit estetické preference v rámci hodnocení respondentů.
- ♣ Poukázat na možné odchylky ve výpovědích respondentů.

3. Metodika výzkumu:

- Pro dosažení cíle byly použity metody dotazování a rozhovoru.
- Jako východisko jsem vzala na zřetel důležité postřehy z použité literatury. Z nich jsem také vycházela při tvorbě dotazníků pro výtvarkáře.
- Prvním krokem bylo oslovení vyučujících s aprobační výtvarná výchova ze škol v Žatci, později z Plzně a Podbořan. Na základě vyplněných otázek z dotazníků od těchto respondentů strukturalizuji

otázky do rozhovoru.

- Druhým se stal samotný rozhovor s nimi.
- Jako třetí oslovuji vyučující bez aprobace výtvarná výchova prostřednictvím Druhé sady nových dotazníků, které jsem koncipovala na základě rozhovorů s aprobovanými respondenty.
- Čtvrtým krokem byla souhrnná obsahová analýza výtěžených informací.
- Posledním se staly mé závěry z provedeného výzkumu.

3. Vymezení cílové skupiny:

- ⤴ Vyučující plzeňských a žateckých škol, později i podbořanských, jak výtvarníků (vyučujících s aprobací výtvarná výchova), tak i nevýtvarníků (ti kteří nemají aprobaci výtvarná výchova).

4. Územní působnost projektu:

- ⤴ Lokality města Plzně a Žatce (později i Podbořan).

5. Místo realizace:

- ⤴ Gymnázium Žatec, Studentská 1075, Žatec
- ⤴ Základní škola, Komenského alej 749, Žatec
- ⤴ 1. základní škola Plzeň, Západní 18, Plzeň
- ⤴ Masarykovo gymnázium, Petáková 2, Plzeň
- ⤴ Základní škola, Husova 275, Podbořany

6. Harmonogram projektu:

- ⤴ Projekt výzkumu měl být realizován v termínu 20. 9. 2010. – 20. 3. 2011, ale termín byl posunut do 20. 3. 2012 (blíže je rozepsán v podkapitole Realizace a výsledky šetření).

3.1.2. Metody

Především se jedná o kvantitativní a kvalitativní metodu výzkumu. Jako hlavní je použita obsahová analýza výzkumu, kdy výtěžené informace jsem následně porovnávala. Proto potom jako doprovodné využívám dedukce a indukce, jako souhrnné klíče k určení povahy daných informací. Vycházím tedy z deduktivně využití teorie, která je znázorněna takto: teorie - tvrzení - data, která je uplatněna při tvorbě dotazníků pro výtvarkáře. Další používám induktivní přístup, kdy se tento vztah obrací a vypadá následně takto: data - tvrzení – teorie, kdy je využit v našem případě v rozhovoru s výtvarníky, a potom i v dotazníku s nevýtvarníky.

3.2. Realizace šetření a jeho výsledky

Výzkum byl započat dne 20. 9. 2010 rozesláním e-mailů vyučujícím žateckých škol s žádostí, jestli jsou ochotni podílet se na výzkumu v oblasti estetických preferencí. Jednalo se, v případě města Žatce, o tři základní školy, kde bohužel dvě odmítly svoji účast, a jedno gymnázium. Dohodla jsem se s vyučujícími, že dotazníky přinesu v listopadu téhož roku. Později také oslovuji učitele ze základních škol a gymnázia v Plzni a v Podbořanech, kde se dočkávám kladné odezvy. Následně po problémech s realizací výzkumu u jedné vyučující se mění plzeňská základní škola za jinou. Konečný vzorek škol je tedy následující:

- Gymnázium Žatec, Studentská 1075, Žatec
- Základní škola, Komenského alej 749, Žatec
- 1. základní škola Plzeň, Západní 18, Plzeň
- Masarykovo gymnázium, Petáková 2, Plzeň
- Základní škola, Husova 275, Podbořany ¹

Po dohodě s garantem mé práce jsem se rozhodla, že otázky v dotazníku budou koncipovány tak, abych poznala, co daný jedinec preferuje, a jaké jsou jeho přibližné názory. Strukturu dotazníku naleznete v podkapitole 3.2.1. Dotazníky pro výtvarníky.

¹ Kompletní seznam zkratk, pod kterými jsou tyto školy zastoupeny, naleznete v kapitole Seznam použitých zkratk.

Posléze je získávám skoro všechny kompletně vypracované. Při kompletaci rozhovoru pro výtvarníky vycházím pouze z některých dotazníkových otázek. Jedná se o otázky číslo 1, 2, 5, 11 a 13, které následně strukturuji jako „ušíité přímo na tělo“ respondentovi. Strukturu tohoto rozhovoru naleznete v podkapitole 3.2.3 Rozhovory s výtvarníky.

Kvůli malému vzorku výtvarníků jsem se přiklonila k použití možnosti zapojení do výzkumu i nevýtvarníky. Proto vytvářím nový dotazník. Blíže je rozebrán v podkapitole 3.2.2. Dotazníky pro nevýtvarníky. Část dotazníků jsem rozdala osobně celkem devíti respondentům z různých základních škol a gymnázií v Plzni a Žatci. Později se mi vrátily zcela všechny vyplněné. Dalších 60 již rozesílám formou e-mailů, zapojuji i podbořanské školy, kdy se mi zpět dostává skoro celá pětina všech odeslaných.

Poslední rozhovor byl mnou proveden dne 20. 3. 2012 na 1. základní škole v Plzni.

3.2.1. Dotazníky pro výtvarníky

Jsou strukturovány tak, aby mi pomohly k prvnímu průzkumu v oblasti preferencí výtvarníků. Slouží jako „odrazové můstky“ pro pozdější rozhovory. To se netýká dotazníků pro nevýtvarníky. Ty slouží jako podklady pro srovnání odpovědí mezi výtvarníky a nevýtvarníky.

První sada dotazníků, pro výtvarníky, byla koncipována tak, abych poznala, co je danému jedinci bližší, jestli se ve svém volném čase věnuje nějakým výtvarným aktivitám, s tím že výtvarníci nedostali zcela volný prostor ve své volbě, jako tomu bylo u nevýtvarníků. Dále jak postupují v rozvržení svých hodiny výtvarné výchovy, jestli informace, které získají ve svém volném čase o umění, následně používají ve svých vyučovacích hodinách.

Otázky z dotazníku:

- 1. Jaký umělecký směr považujete za nejzajímavější? Uved'te jméno autora nebo název směru?*
- 2. Kdyby jste měl/-a možnost setkat se s nějakým významným umělcem. Který by to byl z těchto osobností?*

3. Uveďte názvy maximálně tři oblíbených barev?
4. Uveďte procentuální zastoupení výkladové a praktické složky ve Vámi vyučovaných hodinách?
5. Věnujete se malbě rád/-a ve svém volném čase?
6. Navštívil/-a jste v současné době nějakou výstavu výtvarného umění?
7. Snažíte se ve Vašich hodinách výtvarné výchovy zadávat úkoly spíše pro:
8. Považujete RVP (rámcový vzdělávací program) za dobře zpracovaný dokument směrem k potřebám učitele VV?
9. Využíváte ve svých hodinách jako pomůcku video-projekci?
10. Ve svých preferencích v rámci pohledu na vizuální kulturu, jste spíše typem:
11. Které ze současných výtvarných projevů považujete za inspirativní pro Vás?
12. Které ze současných výtvarných projevů považujete za inspirativní pro Vaši výuku?
13. Váš názor na současnou uměleckou tvorbu? “ (Příl. A, List I. - II.)

Výsledky po jednotlivých položkách a jejich interpretace

1. Jaký umělecký směr považujete za nejzajímavější? Uveďte jméno autora nebo název směru?

Respondent	Zaujatost/ nezaujatost	ODPOVĚĎ
Anna	-/X	x
Lukáš	X/-	Symbolismus, postimpresionismus
Zuzana	X/-	Meziválečná moderna, dadaismus, symbolismus
Radka	X/-	Impresionismus
Sofie	X/-	Směry 20. století

Respondenti převážně tíhnou ke směrům konce 19. a začátku 20. století. Annu zřejmě nezaujal žádný směr. Lukášův zájem tíhne k postimpresionismu, vycházím z jeho následujících odpovědí, kde je patrná četnost Vincenta van Gogha. Zuzana je velmi různorodá se svojí pozorností ohledně uměleckých směrů. Radka je velice zvláštní případ, protože zde uvádí impresionismu, ale později se k němu již nevrací. Sofie bohužel svou odpověď blíže nerozvádí.

2. Kdyby jste měl/-a možnost setkat se s nějakým významným umělcem. Který by to byl z těchto osobností?

Bližší je tato otázka rozebrána v podkapitole 3.2.3 Rozhovory s výtvarníky otázka č. 9.

3. Uveďte názvy maximálně tří oblíbených barev?

Respondent	Bílá	Černá	Modrá	Zelená	Červená	Oranžová	Žlutá
Anna	X	-	X	X	-	-	-
Lukáš	-	-	XXX	-	-	-	-
Zuzana	-	-	X	-	-	X	X
Radka	-	-	-	X	X	-	X
Sofie	-	-	-	X	X	-	X

Kritériem se v tomto případě stalo barevné vidění věci kolem sebe. Chtěla jsem zjistit, jestli respondenti dávají přednost převážně pestrobarevnému nebo černobílému vidění. Výsledek překvapil, protože ani jeden z dotazovaných neuvedl černou barvu. Je to možná tím, že v malířství se, pokud je to možné, zásadně tato barva nepoužívá.

Preference respondentů převážně tíhnou k modré, zelené a žluté barvě.

Srovnání odpovědí výtvarníků a nevýtvarníků naleznete v podkapitole 3.2.2. Dotazníky pro nevýtvarníky otázka č. 3.

4. Uveďte procentuální zastoupení výkladové a praktické složky ve Vámi vyučovaných hodinách?

Respondent	Výklad	Praktická část
Anna	25,00%	75,00%
Lukáš	25,00%	75,00%
Zuzana	15-20%	80-85%
Radka	70,00%	30,00%
Sofie	10,00%	90,00%

Je patrné, že výtvarníci dávají přednost praktické výuce před teorií. Radka je zvláštní případ. Na můj pozdější dotaz ohledně této odpovědi uvádí, že záleží na pochopení teorie, aby mohla přejít k praktickému využití. Podle mého názoru její procentuální uvedení je přehnané, beru-li v úvahu, že vyučuje na základní škole, kde by se podle mě měla rozvíjet kreativita žáků.

5. *Věnujete se malbě rád/-a ve svém volném čase?*

Většina respondentů se ráda ve svém volném čase věnuje malbě.

6. *Navštívil/-a jste v současné době nějakou výstavu výtvarného umění?*

Respondent	Ano	Jaká výstava?	Jak zapůsobila?
Anna	X	Amadeo Modigliani v Obecném domě v Žatci	Naplnila nadšením
Lukáš	X	Vídeň, V. Van Gogh	Pokora
Zuzana	X	Bakalářské práce studentek FP, prosinec 2010	Optimisticky, mladistvě, poctivě
Radka	X	Dokoupil, Jízdárna Praž. Hradu DOX - Kaplický 2011	-
Sofie	X	Západočeská galerie – A. Loos	Pozitivně

Podle odpovědí soudím, že navštěvují výstavy, které na ně kladně působí než ty, jež je pobuřují. Po uvážení docházím k myšlence, že lépe by zněla formulace otázky, jestli ve svém volném čase navštěvují výstavy výtvarného umění, protože jako učitelé by měli brát své studenty na výstavy umění.

7. *Snažíte se ve Vašich hodinách výtvarné výchovy zadávat úkoly spíše pro?*

Většina respondentů se přiklání k možnostem pro celou třídu nebo střídá dle potřeby.

8. *Považujete RVP (rámcový vzdělávací program) za dobře zpracovaný dokument směrem k potřebám učitele VV?*

Respondent	Ano	Ne
Anna	-	-
Lukáš	-	X
Zuzana	X	-
Radka	X	-
Sofie	-	X

Považuji tuto otázku za velice problematickou, protože bez odpovědi Anny je poměr výběru roven. Pokud beru v potaz, že RVP má pomáhat učitelům výtvarné výchovy, tak tady poměrně selhává. Tuto otázku jsem použila, protože jsem chtěla zjistit, jestli kladou váhu na program, který je má „usměrňovat“, ve smyslu provázání učebních plánů.

9. *Využíváte ve svých hodinách jako pomůcku video-projekci?*

Respondent	Ano	Ne	K prezentaci jakého učiva?
Anna	-	X	-
Lukáš	X	-	-
Zuzana	X	-	Dějiny umění
Radka	X	-	Animovaný film
Sofie	X	-	Životopis autora

Tato otázka slouží k tomu, zda ožívují své vyučovací hodiny pomocí multimediálních pomůcek.

10. *Ve svých preferencích v rámci pohledu na vizuální kulturu, jste spíše typem:*

Všichni dotazovaní se shodli, že se považují za introverty. Podle mě má být výtvarník introvert, protože kdyby tomu tak nebylo, jak by se potom mohl vcítit do prací svých studentů.

11. Které ze současných výtvarných projevů považujete za inspirativní **pro Vás**?

12. Které ze současných výtvarných projevů považujete za inspirativní **pro Vaši výuku**?

Respondent	Otázka č. 11	Otázka č. 12
Anna	-	Kuchánek, Komárek, Born, Anderle
Lukáš	Komárek, V. Van Gogh	Komárek, V. Van Gogh
Zuzana	Geomantie (Marco Pagačnik)	Geomantie (Marco Pagačnik)
Radka	Graffiti	Graffiti
Sofie	Směry 20. století	Konceptualismus

Tyto otázky mi měli zodpovědět, jestli to co považují výtvarníci za inspirativní pro sebe, dále uplatňují ve svých vyučovacích hodinách. Této otázce blíže věnuji v níže uvedeném komentáři.

13. *Váš názor na současnou uměleckou tvorbu?*

Podle Lukáše se umění potlačuje, popularizuje, věci se přeceňují. Šokování není umění. Zuzana říká, že je umění odtažené od diváka, a že zde existuje veliká propast. Anna sbírá informace. Bohužel Radka a Sofie neodpovídají. Blíže je tato otázka odkryta v rozhovoru s výtvarníky v otázkách tykajících se hranice umění a co se již za umění nedá považovat.

Komentář

Tento oddíl rozdělují do tří částí, kde první vypovídá o osobním výběru, druhý o rozvržení vyučovacích hodin a třetí o volném času.

Podle mého názoru se preference Lukáše a Sofie točí kolem toho, co považují za zajímavé, tak to je pro ně inspirativní, a využívají těchto informací ve svých vyučovacích hodinách. Ostatní výtvarníci pouze to co považují za inspirativní pro sebe, tak to uplatňují ve vyučovacích hodinách.

Respondenti kladou velkou váhu praktické části výuky, s tím že zadávají úkoly pro

celou třídu, nebo si vybírají podle potřeby, pro koho budou zadávat. Také využívají ve svých hodinách jako vizuální pomůcku video-projekci pro lepší porozumění učivu.

Ve svém volném čase se rádi věnují malbě. A podle mého soudu vybírají převážně barvy s odstíny modré, zelené a žluté. Lukáš hlavně odstíny modré, a jako jediný uvádí její různé varianty této barvy.

Zdůrazňuji, že tyto otázky v dotaznících mi měli pomoci poznat dané vyučující, jak z té pedagogické stránky, tak i trochu z osobní.

3.2.2. Dotazníky pro nevýtvarníky

Koncepci těchto dotazníků jsem záměrně navrhla tak, aby sloužila jako porovnávací složka mezi tvrzeními výtvarníků a nevýtvarníků. Celkem jsem získala 20 respondentů, z toho 2 z gymnázia v Plzni, 3 z Gymnázia v Žatci, 9 ze základní školy v Žatci, 4 ze základní školy v Plzni a 2 ze základní školy v Podbořanech.

Otázky z dotazníku.

- „1. Představte si jakékoliv výtvarné dílo, ke kterému máte kladný vztah. Nyní popište, jak na Vás působí.
2. Naopak teď si představte výtvarné dílo, které ve Vás vyvolává negativní pocity, a také ho popište.
3. Zkuste si představit dva naprosto shodné obrazy až na to, že jeden je v barevném provedení a druhý naopak černobílý. Který si zvolíte?
4. Co už v dnešní době podle Vás není považováno za umění?
5. Navštěvujete rád/-a výstavy výtvarného umění?
6. Věnujete se výtvarné činnosti rád/-a ve svém volném čase? (malba, kresba, fotografie, grafika atd.)
7. Váš oblíbený umělec?
8. Co se Vám vybaví pod pojmem estetika?
9. Uvidíte v galerii vystavený obraz, který má zcela bílou plochu. Co si o tom myslíte?“ (Příl. A., List III. – IV.)

Výsledky po jednotlivých položkách a jejich interpretace

1. Představte si jakékoliv výtvarné dílo, ke kterému máte kladný vztah. Nyní popište, jak na Vás působí?

2. Naopak teď si představte výtvarné dílo, které ve Vás vyvolává negativní pocity, a také ho popište?

Otázka č. 1 (dobré dílo)			Otázka č. 2 (špatné dílo)	
Respondent	Pocity	Příklad	Pocity	Příklad
GP 1	Uklidňujícím dojmem, zároveň však vybízí k myšlenkové aktivitě	Odysseus od Turnera	Mám pocit odpovědnosti za to, jak tento předmět dopadl, proto na mě působí negativně	Malé fimo figurky mé přítelkyně
GP 2	Příjemně chaoticky	Picasso, Guernica	Žádné se mi nevybavuje, v každém je něco	-
GŽ 1	Vyvolávají ve mně explozi fantazie, lákají k vnoření se do díla	Japonský komix	Rozčarování, že něco takového vůbec existuje, a co to přináší, nesnáším, když se lidé sebe zraňují	Sebe zraňující umění
GŽ 2	Pocit klidu	Picasso	Strach	Munch, jeho dílo Křik
GŽ 3	Plynulost, klid	Picasso	Strach	E. Munch, Křik
ZŠŽ 1	Působí na mě uklidňujícím dojmem	Mona Lisa	Deprese, zlo, samota, smutek, strach, tma, děs	Kletba – 2. sv. válka
ZŠŽ 2	Klidně, pozitivně, někdy melancholicky	C. Monet – všechna jeho díla	Příliš mohutné a přeplácené	Barokní díla
ZŠŽ 3	Dokonalým, vyváženým a krásným dojmem	Mona Lisa	Agresivní, záporné, pocity ošklivosti	Dadaismus, kubismus
ZŠŽ 4	Radostným	Ladova Zima	Žádný negativní	-

	dojem a nostalgii		obraz si nyní nevybavuji	
ZŠŽ 5	Cítím se příjemně	Muchovy obrazy	Je abstraktivní, moc tmavé barvy	Nevím, jakékoliv, které se mi nelíbí
ZŠŽ 6	Působí příjemně	Abstrakce Františka Kupky	Vyvolává strach, úzkost, nemoc	Edvard Munch - Křik
ZŠŽ 7	Příjemně, uklidňující pocity	Obrazy impresionistů	Abstraktní díla, geometrické výtvořy	Moderní umění
ZŠŽ 8	Bohužel výtvarnému umění nerozumím	-	-	-
ZŠŽ 9	Uklidňující dojem, pocit klidu	Zátišii	Napětí, neklid	Válečná tematika, technické předměty
ZŠPOD 1	Pozitivně	Obrazy impresionistů	Úzkost, strach	E. Munch, Křik
ZŠPOD 2	Tajemno, záhadno	Mona Lisa	-	-
ZŠP 4	Uklidňující dojem	Salvátor Dalí	Napětí, neklid	E. Munch, Křik
ZŠP 3	Jde z něj teplo	Obrázky mé 7-leté dcery	Nic se mi nevybaví	-
ZŠP 1	Radostným dojemem a nostalgii	Mona Lisa	Pocity rozpolcenosti	Picasso
ZŠP 2	Síla přírody, lidská inteligence	Cezanne, Saint Victorie	Lidská povaha	Guernica

V případě „dobrého“ díla, kdy se jedná o představu spjatou s krásou a líbivostí, je výběr respondentů soustředěn kolem pocitů uklidnění a příjemnosti. Za příklady uvádějí převážně obrazy Picassa a Monu Lisu od Leonarda da Vinci. U „špatného“ díla, kdy se jedná o představu něčeho ošklivého a hrozného, se rozcházejí ve svých názorech, ale patrné jsou pocity neklidu, napětí, úzkosti a strachu. Nejvíce frekventovaný obraz vyjadřující tyto pocity je Křik od Muncha.

Poukazují na možnost, že Leonardo da Vinci byl v minulých letech velice komerčně propagovaným malířem, a proto může mít vliv i na samotný výběr respondentů. Picasso je zase jeden z předních umělců své doby, a je zmiňován, jako Leonardo, v různých vědních disciplínách.

Našli se zde i odchylky, kde u „dobrého“ díla uvádějí japonský komix a obrázky mé 7-leté dcery. U „špatného“ díla to jsou malé fimo figurky mé přítelkyně. Respondent má pocit, že za tento předmět nese zodpovědnost.

3. Zkuste si představit dva naprosto shodné obrazy až na to, že jeden je v pestrobarevném provedení a druhý naopak černobílý. Který si zvolíte?

Respondent	Barevný	Černobílý
Četnost / %	13 / 68,42	6 / 31,58

Kritériem se, jako tomu bylo u výtvarníků, stalo barevné a černobílé vidění věci kolem sebe. Váhově dávají respondenti přednost pestrobarevnosti. Stejně jako tomu bylo u výtvarníků.

4. Co už v dnešní době podle Vás není považováno za umění?

Respondent	
GP 1	Především a bohužel FILM
GP 2	Soulad barev
GŽ 1	Vystavená lidská těla
GŽ 2	-
GŽ 3	-
ZŠŽ 1	Slito více barev bez obrysů, obraz, ve kterém není nic konkrétního
ZŠŽ 2	Moderní umění (jedna „tečka“ na obraze)
ZŠŽ 3	Kýče všeho druhu
ZŠŽ 4	Dnes se tváří vše jako umění
ZŠŽ 5	Počmárané zdi
ZŠŽ 6	Svévolné ničení cizího majetku – graffiti, růžový tank apod.

ZŠŽ 7	Nevím, co není považováno, ale já nepovažuji za umění graffiti, ale i ultramoderní obrazy
ZŠŽ 8	Tzv. NOVODOBISMUS
ZŠŽ 9	-
ZŠPOD 1	Vše je umění
ZŠPOD 2	-
ZŠP 4	-
ZŠP 3	Za umění je považováno všechno i nic, každý podle své povahy
ZŠP 1	Vše je umění.
ZŠP 2	Asi přesný popis skutečnosti

Vybavují si něco spojeného s obrazem nebo tvrdí, že vše se tváří jako umění. Bohužel se ve svých tvrzeních značně rozcházejí, proto nelze přesně definovat, co se obecně za umění podle nich nedá považovat.

Bližší srovnání naleznete v podkapitole 3.2.3. Rozhovory s výtvarníky otázka č. 12.

5. Navštěvujete rád/-a výstavy výtvarného umění?

Respondent	Ano	Ne
Četnost / %	16 / 80,00%	4 / 20,00%

Tato otázka měla potvrdit nebo vyvrátit, jestli se shodují s výpověďmi výtvarníků. Uvádím, že tomu tak je.

6. Věnujete se výtvarné činnosti rád/-a ve svém volném čase? (malba, kresba, fotografie, grafika atd.)

Respondent	Ano	Ne
Četnost / %	12 / 60,00%	8 / 40,00%

Pozoruhodné je, že nemusíte být výtvarník, abyste se mohl věnovat výtvarné činnosti, jak to lze vidět v těchto výsledcích. Poukazují, že někteří respondenti zaškrtnli fotografování. Vystává zde problém, jestli se jde o nějaké umělecké fotografování nebo jen o volnočasové focení něčeho.

7. Váš oblíbený umělec?

Respondent	Odpověď
GP 1	Kratina, Skála
GP 2	Picasso
GŽ 1	Leonardo da Vinci
GŽ 2	Leonardo da Vinci
GŽ 3	C. Monet
ZŠŽ 1	„Michael Jackson“ - také maloval
ZŠŽ 2	C. Monet
ZŠŽ 3	Rembrandt, Švabinský, Lada
ZŠŽ 4	Adolf Born
ZŠŽ 5	Adolf Born
ZŠŽ 6	F. Kupka
ZŠŽ 7	Všeobecně krajináři Českomoravské vysočiny
ZŠŽ 8	Picasso
ZŠŽ 9	Modigliany, Čapek
ZŠPOD 1	A. Mucha
ZŠPOD 2	Švabinský
ZŠP 4	Salvátor Dalí
ZŠP 3	Joan Miró
ZŠP 1	Leonardo da Vinci
ZŠP 2	Cezanne

Výběr respondentů je převážně z období 19. a 20. století, a jedná se převážně o popularizované autory. Jako je Leonardo da Vinci, velice komerčně propagovaný malíř, a Picasso, jeden z předních umělců své doby. Jedná se váhově o stejné tvrzení jako u odpovědi u otázky č. 1. 30% respondentů uvádí stejnou odpověď jako u otázky č. 1.

U respondenta ZŠŽ 1 je odchylka ve výpovědi, kde uvádí Michaela Jacksona.

8. Co se Vám vybaví pod pojmem estetika?

Respondent	
GP 1	Věda o kráse
GP 2	Soulad
GŽ 1	Něco půvabného
GŽ 2	Krása
GŽ 3	Krása, citlivost
ZŠŽ 1	Krásno, slušné, sladěné
ZŠŽ 2	Dobrý vzhled
ZŠŽ 3	Vnímavost, cit pro krásu, filosofie zabývající se krásnem, jeho působením na člověka
ZŠŽ 4	Nauka o krásnu
ZŠŽ 5	Krásno
ZŠŽ 6	Filozofická disciplína zabývající se krásou
ZŠŽ 7	Lad, řád, krásno
ZŠŽ 8	Vybaví se mi vzorně zapadající tvary nebo barvy
ZŠŽ 9	Umělecké dílo – výtvarné, hudební, literární
ZŠPOD 1	Krása lidského těla
ZŠPOD 2	Intimita
ZŠP 4	Krása
ZŠP 3	Cit pro krásu
ZŠP 1	Krása
ZŠP 2	Slunce v duši, čistota, duševní nadechnutí, humor, bělost

Více se této otázce věnuji v podkapitole 3.2.3. Rozhovory s výtvarníky otázka č. 6.

9. Uvidíte v galerii vystavený obraz, který má zcela bílou plochu. Co si o tom myslíte?

Respondent	
GP 1	Že někdo kopíruje modernisty.
GP 2	Došla inspirace.
GŽ 1	Co to zase má být za výmysl.
GŽ 2	Přemyslím nad tím, proč tady je?
GŽ 3	-
ZŠŽ 1	Přejdu ho.
ZŠŽ 2	Vůbec nic, není to pro mě umění.
ZŠŽ 3	Abstraktní dílo.
ZŠŽ 4	Jednoduchá dokonalost.
ZŠŽ 5	Je to divné?
ZŠŽ 6	Autor nechává prostor pro vlastní myšlenky diváka.
ZŠŽ 7	Že výtvarník rozjímal a zapomněl malovat.
ZŠŽ 8	Myslím si, že jde o nejnovější moderní umění.
ZŠŽ 9	Vybízí k fantazii, umělec si ulehčil práci.
ZŠPOD 1	Co se za tím skrývá?
ZŠPOD 2	Moderní dílo.
ZŠP 4	Nic.
ZŠP 3	Nevím. Podle momentální nálady.
ZŠP 1	Nevím.
ZŠP 2	Asi se mám zamyslet, jestli chci, pokud je to legrace, splní to stejně účel, jaký já budu chtít.

Tato otázka v respondentech vyvolává pocit zamyšlení. Proč? Co za tím je? Někteří za tím, hledají něco vtipného. Více se věnuji tomuto tématu v podkapitole 3.2.3.

Rozhovory pro výtvarníky otázka č. 4.

Komentář

Pocity uklidnění a příjemnosti podle nich určují, že je dané dílo dobré. Za příklady uvádějí převážně obrazy Picassa a Monu Lisu od Leonarda da Vinci, které jsou stejně preferovány i u výběru oblíbeného umělce. U špatného díla se rozcházejí ve svých názorech, ale jedná se o pocity neklidu, napětí, úzkosti a strachu. Nejvíce frekventovaný obraz vyjadřující jejich názory je Křik od Muncha.

Pokud narazí na výstavě na nový neznámý obraz, v našem případě to byl zcela bílý obraz, tak to v nich vyvolá pocit hlubšího zkoumání. Proč tady je? Co se za tím skrývá? Někteří hledají něco vtipného a zveličují si danou situaci.

Mají rádi barevnost, a ve svém volném čase se věnují výtvarné činnosti.

Pod otázkou ohledně toho, co se již nedá považovat za umění, tvrdí, že vše se tváří jako umění. Bohužel ve svých názorech se značně rozcházejí, proto nelze přesně definovat, co se obecně za umění podle nich nedá považovat.

Estetika je jimi spatřována v kráse.

3.2.3. Rozhovory s výtvarníky

Jsou prováděny s předešlými respondenty s Annou, Lukášem, Zuzanou, Radkou a Sofií. Přicházím k nim na školy, kde vyučují a všichni poukazují na to, že na mě mají málo času. U Anny, Zuzany, Radky a Sofie jsme sami v kanceláři a nikdo nás neruší, ale u Lukáše se nachází velmi mnoho rušivých elementů, jako jsou studenti, kteří sem chodili pro rady a další vyučující.

Snažím se v nich nalézt odpovědi, které jsou přímo spjaté s preferencemi výtvarníků v oblasti vizuálnosti. Hned první položená otázka se tím zabývá, protože chci, aby si dotyčný představil jakékoliv výtvarné dílo, ke kterému pociťuje kladný vztah ve směru, že je dílo dobré. Už jen samotným výběrem se snažím dobrat k tomu, jaká výtvarná díla jsou výtvarníky preferována. Co je vede k tomu, že si vybrali právě toto dílo?

Otázky z rozhovoru:

1. Představte si jakékoliv výtvarné dílo, ke kterému máte kladný vztah. A teď ho zkuste popsat, jak na Vás působí?
2. O jaké dílo se jednalo?
3. Naopak teď si představte výtvarné dílo, kde pociťujete negativní myšlenky.
4. Představte si. Navštívil/-a jste galerii na zdi byl vystaven zcela bílý obraz. Co si o tom myslíte?
5. Došel/-a jste někdy k závěru, že se v daném momentě, kdy se díváte na nějaké umělecké dílo, nemohl/a rozhodnout, jestli na Vás působí pozitivně nebo negativně. (U jakého díla, či směru)
6. Co si představíte pod pojmem „estetika“?
7. Ovlivňují Vás názory ostatních, při rozhodování, jestli je dané dílo hezké nebo ošklivé?
8. Znechutil Vám někdy, někdo, nějaké umělecké dílo tak, že jste se ani na to dílo už nemohla podívat
9. V dotazníku jste odpověděl na otázku: „Kdyby jste měl/-a možnost setkat se s nějakým významným umělcem. Který by to byl z těchto osobností?„. Kdo by byl v opozici k tomuto umělci (s kým se nechcete setkat)?
10. Když Vám řeknu Vincent van Gogh, Picasso a Duchamp? Co Vás napadne?
11. Kde se podle Vás nachází hranice umění?
12. Váš názor na současnou uměleckou tvorbu?
13. Co si představíte pod pojmem „estetické preference?“ (Příl. A, List V)

Výsledky po jednotlivých položkách a jejich interpretace

1. Představte si jakékoliv výtvarné dílo, ke kterému máte kladný vztah. A teď ho zkuste popsat, jak na Vás působí?
2. O jaké dílo se jednalo?

Dobré dílo		
Respondent	Pocity	Příklad
Anna	Příjemný, zamyšlení.	-
Lukáš	Mateřská láska, mládí, krása, mladá dívka x boží láska?	Michelangelo (Pieta)
Zuzana	Blížkost, nostalgie.	Rembrandt van Rijn (Bez sebe)
Radka	Nevědomost, tajemnost.	L. da Vinci (Mona Lisa)
Sofie	Dobrá nálada, energie, svěžest.	C. Monet (Lekniny)

Uvádím fakt, že si výtvarníci vybrali díla z oblasti malířství, i když jim bylo zadáno, že si mají vybrat jakékoliv výtvarné dílo. Bližší jsou jim tedy obrazy než kupříkladu sochy nebo též i věci z užitého umění. Otázku jsem použila také v dotazníku pro nevýtvarníky, který jsem rozebrala v podkapitole 3.2.2 Dotazníky pro nevýtvarníky. Za důležité považuji poukázat na odpověď Zuzany, kdy uvádí myšlenku: „*Každý den ráno, kdybyste se mě zeptala, tak bych se rozhodovala podle mého rozpoložení dne.*“ (*Příl. A, List X.*) Tento výběr lze brát v úvahu pouze pro danou dobu, kdy je položena tato otázka. Za zmínku stojí možnost položit několikrát tuto samou otázku stejnému respondentovi. Získali bychom kvantum různorodých nebo i stejných odpovědí, které by nám pomohli lépe stanovit, čemu dávají větší přednost výtvarníci, ale to už je myšlenka pro hlubší výzkum než je tento.

3. Naopak teď si představte výtvarné dílo, kde pociťujete negativní myšlenky?

4. Představte si. Navštívil/-a jste galerii na zdi byl vystaven zcela bílý obraz. Co si o tom myslíte?

Špatné dílo (otázka č. 3)			Bílý obraz (otázka č. 4)
Respondent	Pocity	Příklad	Pocity
Anna	K žádnému dílu.	-	Zamyšlení.
Lukáš	Uraženost, zkaženost.	Národní galerie (Vyvržená srna)	Pochybování, váhání, očekávání.
Zuzana	Strach, tíseň.	Hieronimus Bosch (apokalyptické obrazy)	Zamyšlení.
Radka	Strach.	Barokní portrét.	Rozpaky.
Sofie	Strach, nepříjemnost.	Francois Bacon (papež)	Zaskočení, zamyšlenost.

Na začátek je potřeba uvést, že zde pocity z dotazovaných přímo čišely. U některých byl odpor k dílům přímo hmatatelný. Je zcela jisté, že čím větší emoce to probudilo v respondentech, tím více o tom mluvili a snažili se rozvést, o co se jednalo, než tomu

bylo u první položené otázky v rozhovoru, kde se jednalo spíše jen o konstatování toho, co osobně je mi líbivé.

U bílého obrazu jsou respondenti nejdříve zaskočeni, a následně přemýšlejí nad tím, co chtěl autor tohoto díla říct. Za příklad stojí odpověď Radky: „*Něco si na něj mohu namalovat. Rozpaky. Nevím, co to znamená. Skrytá kamera. Jestli tam není něco miniaturního.*“ (Příl. A, List XIII.). Podobně jako Radka smýšleli i někteří nevýtvarníci, ale u většiny byly odpovědi stejné jako u výtvarníků.

5. *Došel/-a jste někdy k závěru, že se v daném momentě, kdy se díváte na nějaké umělecké dílo, nemohl/a rozhodnou, jestli na Vás působí pozitivně nebo negativně. U jakého díla, či směru?*

Všichni kromě Lukáše uvádějí, že tomu tak je. Záleží podle nich na momentálním rozpoložení dotyčného.

6. *Co si představíte pod pojmem „estetika“?*

Respondent	
Anna	„ <i>Krásno.</i> “ (Příl. A, List VI.)
Lukáš	„ <i>Teplé pohlazení. Věci příjemné a nepříjemné. Prostředí kultivovat a estetizovat. Vývoj Bůh.</i> “ (Příl. A, List VIII.)
Zuzana	„ <i>Kultivovanost těla i ducha.</i> “ (Příl. A, List XI.)
Radka	„ <i>Uklizeno. Nazdobeno. Dekorace.</i> “ (Příl. A, List XIII.)
Sofie	„ <i>Je to takový těžký. Estetika jako kladné působení na člověka. Harmonický celek. To je asi všechno. Asi harmonický celek je estetika.</i> “ (Příl. A, List XV.)

Tuto otázku jsem již jednou v této práci použila, ale je důležité ji znovu uvést, protože je to jeden z klíčových pojmů. Do rozhovoru se začlenit musela, protože jsem si chtěla ověřit hypotézu z výzkumu Vlastimila Zusky, která se mi potvrdila, protože si všichni, ať výtvarníci nebo nevýtvarníci, pod tímto pojmem vybavují něco krásného, kladně působícího.

Podle Zusky je prožitek krásy důležitou součástí množiny všech prožitků, které estetika zkoumá.

7. Ovlivňují Vás názory ostatních, při rozhodování, jestli je dané dílo hezké nebo ošklivé?

Respondent	Ano - Ne	
Anna	-/X	-
Lukáš	-/X	„Tedy pokud nejsou podloženy prokázanými argumenty. Nebo sám autor řekne, co tím myslel. Někdo pro mě významný. Osobně.“ (Příl. A, List VIII.)
Zuzana	-/X	-
Radka	-/X	„Musím to vidět. Dám na názor. Nepřemluví mě.“ (Příl. A, List XIII.)
Sofie	X/-	„Asi určitě, protože každého ovlivňují názory ostatních. Vždycky si poslechnu názor. Pak si ho nějakým způsobem dám dohromady s tím svým. A pak se snažím hledat východisko mezi těmito dvěma názory. Pokud nejsem přesvědčena o svém názoru, že je ten správný.“ (Příl. A, List XVI.)

Toto je velice rozporuplná otázka. Ten kdo tvrdí, že není ovlivnitelný názory ostatních, není upřímný sám k sobě, protože i když tvrdím, že mě neovlivňují názory ostatních, tak v nás vždy zůstane něco zakořeněné, co se při nějakých určitých příležitostech vybaví, a my, i když nechceme, uvažujeme nad názorem druhého, proč k tomu tak došel.

8. Znechutil Vám někdy, někdo, nějaké umělecké dílo tak, že jste se ani na to dílo už nemohla podívat?

Převážná většina respondentů tvrdí, že tomu tak není, a jediná Zuzana o sobě dokonce tvrdí, že rychle vypouští negativní soudy, a nechává se ovlivňovat pouze sama sebou.

9. V dotazníku jste odpověděl na otázku: „Kdyby jste měl/-a možnost setkat se s nějakým významným umělcem. Který by to byl z těchto osobností?“ Kdo by byl v opozici k tomuto umělci (s kým se nechcete setkat)?

Respondent	Otázka č. 2 z dotazníku	Odpověď	Zdůvodnění
Anna	Mistr Theodorik	Neví.	-
Lukáš	Leonardo da Vinci, V. van Gogh	Neví.	-
Zuzana	Rembrandt H. van Rijn	Rubens.	„Barokní podnikatel. Ten člověk světa. Ten, který malovat, měl rád slávu a svou dílnu. Člověk vnitřních pocitů. Introvert. Možná nebyl, ale na mě tak působí.“ (Příl. A, List XI.)
Radka	Leonardo da Vinci	Caravaggio.	-
Sofie	E. Manet	Salvator Dalí.	„Ten je mi odporný. Jako člověk. Ne jeho dílo.“ (Příl. A, List XVI.)

Zde jsem si chtěla potvrdit, že odpověď z otázky č. 3, týkající se špatného díla, by mohla být slučitelná s touto otázkou. Bohužel se mi tato domněnka nepotvrdila.

10. Když Vám řeknu Vincent van Gogh, Picasso a Duchamp? Co Vás napadne?

Představivost			
Respondent	V. van Gogh	Picasso	Duchamp
Anna	„Žlutá. Krásné nebe. Spousta citů.“ (Příl. A, List VII.)	„Velká chytrá hlava.“ (Příl. A, List XIII.)	„Nic.“ (Příl. A, List XIII.)
Lukáš	„Samota.“ (Příl. A, List IX.)	„Ateliéry. Naplnil obrazy. Nadprodukce děl. Chabota děl. Převratné. Potom	„Zajímavý a nový pohled na umění.“ (Příl. A, List IX.)

		<i>upadají. “</i> <i>(Příl. A, List IX.)</i>	
Zuzana	<i>„Nemaluju krajinu, ale maluji své vlastní nitro. “</i> <i>(Příl. A, List XI.)</i>	<i>„Slečny z Avignonu. “</i> <i>(Příl. A, List XI.)</i>	<i>„Studánka. “</i> <i>(Příl. A, List XI.)</i>
Radka	<i>„Slunečnice. Klid. Sedím na pláži. Pocit tepla. “</i> <i>(Příl. A, List XIV.)</i>	<i>„Kostky. Studený. Dlažba. “</i> <i>(Příl. A, List XIV.)</i>	<i>„Lišák. Obrovská fantazie. Předělání do netradična. “</i> <i>(Příl. A, List XIV.)</i>
Sofie	<i>„Veselost. “</i> <i>(Příl. A, List XVI.)</i>	<i>„Různorodost. Mnohost. “</i> <i>(Příl. A, List XVI.)</i>	<i>„Rozdělení. Kostičkování. “</i> <i>(Příl. A, List XVI.)</i>

Svůj výběr malířů odůvodňuji naprosto odlišnými charaktery jak samotných autorů, tak jejich tvorby. Tato otázka měla v respondentech probudit představivost o uvedených osobách a jejich dílech. Mé domněnky se potvrdily, protože Vincent van Gogh v nich vyvolává city, pod Picassem je to kompozice děl, a Duchamp nám odbočuje od jasného konkrétního vymezení.

11. Kde se podle Vás nachází hranice umění?

12. Co se již za umění nedá považovat?

Respondent	Otázka č. 11	Otázka č. 12
Anna	Neví.	Vulgární věci.
Lukáš	Umění povyšuje.	Pražský vysílač, přeplácánost. Každý se považuje za umělce.
Zuzana	Vnitřní opravdivost, identičnost komerčně nelibivé, nový směr.	Vypreparovaná těla.

Radka	Graffiti, prolínání.	Neví.
Sofie	Hranice neexistuje. Vše je umění.	Nekompaktnost, všehochuť.

Dovolím si zde uvést malou teoretickou část o hranici v umění.

První charakteristikou je, že se prolamují, posunují, zpochybňují a mizí hranice mezi filozofií a literaturou, mezi uměleckým dílem a ostatními texty, mezi estetikou, vysokým a populárními uměním, mezi uměleckými žánry, mezi fikcí a realitou, objektem a subjektem, označujícím a označovaným, smyslovým a inteligibilním, avantgardou, modernou a postmodernou (ZUSKA a kolektiv, 1997, s. 7).

Za další charakteristický rys považují rozrušování i tematizaci hranic, které vedou ke změnám v předmětech estetického zkoumání a jsou vynucovány i změnami kulturními, politickými, mediálními a uměleckými (ZUSKA a kolektiv, 1997, s. 7).

Tyto dvě otázky jsem záměrně spojila do jedné tabulky, protože spolu úzce souvisejí. Otázka č. 11 je opravdu záludná, sami respondenti nad ní strávili značnou chvíli přemýšlení, protože záleží především na osobní povaze dotyčného, jelikož přesně definovat hranici umění nelze. Dotazovaní se vyhýbají konkretizaci nějakého díla. Jejich hlavním pohonem je kritika samotného umění, a to hlavně ve smyslu k dnešní umělecké činnosti. V případě otázky č. 12 již konkrétní jsou a vybírají díla z moderního umění. Zde jsou ještě kritičtější a to hlavně Lukáš, který říká: „*Pražský vysílač. Je to hrůza a ještě to vylepšují. Tady se už nedá co, protože je to přeplácané. Měli by to zbourat. Umění nás má povznést. Každý patolízal se považuje za umělce. To je hrůza.*“ (Příl. A, List IX.). Ve srovnání s nevýtvarníky jsou v poměrně stejné výpovědní rovině. Odpovědi všech se převážně týkají moderního umění a toho, že vše se dá považovat za umění.

13. Co si představíte pod pojmem „estetické preference“?

Respondent	
Anna	„ <i>Nic nepreferuji.</i> “ (Příl. A, List VII.)
Lukáš	„ <i>Zbytečná slova. Mnoho zbytečných slov.</i> “ (Příl. A, List IX.)
Zuzana	„ <i>Morálka.</i> “ (Příl. A, List XII.)

Radka	„ <i>Tajemno. Musím přemýšlet. Určitá pravidla. Limity.</i> “ <i>(Příl. A, List XIV.)</i>
Sofie	„ <i>No, co komu se líbí, nebo nelíbí.</i> “ <i>(Příl. A, List XVI.)</i>

Jedna z klíčových otázek pro náš výzkum. Byla položena z jednoho prostého důvodu. Měla dotyčného vytrhnout z jeho módu odpovědí na poměrně „lehké“ otázky, protože každý komu byla položena, se zarazil, a v danou chvíli nevěděl, co si o tom má myslet (vycházela jsem z jeho mimiky), a potom jakoby dostal nějaký nápad a ten řekl. Z toho vyplývá, že ani sám dotazovaný netuší, co si má pod tímto pojmem přesně představit. A v důsledku se možná s tímto pojmem nemusel přímo ani setkat.

Komentář

Pokud se setkají s otázkami o umění, tak se jim vybavují hlavně díla z oblasti malířství. U dobrého díla dokáží jasně definovat své pocity. Jde o emoce spojené s příjemností, láskou, dobrou náladou, nostalgií a energií. Když se dostanou do kontaktu s uměleckým dílem, kde hlavně pociťují strach, tak potom je to dílo podle nich špatné. Jestliže navštíví výstavu, kde bude vystaven pro ně nový obraz, jež nedokáží zcela pochopit, tak se snaží nalézt odpověď, proč to tu je, a co tím chtěl sám autor říct. Nakonec se zamýšlejí sami nad sebou. Ve svých preferencích se nenechávají ovlivňovat druhými. Pouze kdyby nastala situace, kdy dotyčný náležitě a vhodně dokáže argumentovat svoje názory na danou věc, potom jeho úsudky budou brát v potaz.

Hranice umění je pro ně těžce definovatelná. Vysvětlují ji převážně pomocí kritiky samotného umění. Kromě graffiti neuvádějí žádné hraniční dílo. Podle nich hranice již neexistuje. Ale při určení toho, co za umělecké dílo již není považováno, dokáží vymezit díla snáze. Jedná se především o díla komerčně propagovaná. Jako jsou například vypreparovaná těla nebo pražský vysílač.

Estetika se pro ně stala něčím, co vyjadřuje krásu a kladně na ně působí. Ale ohledně estetických preferencí již nejsou tolik sdílní. Nedokáží si s nimi vědět rady. Asi se s tímto pojmem moc v životě nesetkávají. Respondent netuší, co si má pod tímto pojmem přesně představit.

4. Závěry

Poznatky, které jsem získala prostřednictvím tohoto výzkumu, slouží především jako podklady pro hlubší výzkum, a to především kvůli malému vzorku respondentů. Mohu říci o tomto výzkumu, že je to **předběžnou sondu** do preferencí výtvarníků a nevýtvarníků v oblasti vizuální kultury.

Zobrazení výsledků průzkumu, jejich následná souhrnná analýza a správná interpretace získaných výroků je velice obtížný proces. Těžké je to už jen v tom, že se chci dopátrat, kudy se v současnosti ubírají estetické preference, jak vyučujících výtvarné výchovy, tak i těch kteří pedagogy sice jsou, ale neprošli „celým“ výtvarným vzděláním. Možná, že někteří jedinci umělecky cítí? Mohli i v minulosti navštěvovat základní uměleckou školu? Pro mě je důležité, že neprošli celkovým uměleckým vzděláním.

Celková obsahová analýza získaných informací má charakter velice různorodý. Každá odpověď respondentů je něčím charakteristická a jiná. Proto je těžké nalézt alespoň jednoho společného jmenovatele. Musela jsem se proto uchýlit v některých případech k obecnějším názorovým informacím.

4.1. Výtvarníci versus nevýtvarníci

Výtvarníci a nevýtvarníci se ohledně toho, co považují za „dobré“ dílo řídí pocity příjemnosti. Pro nevýtvarníky to dále je pocit uklidnění, a pro výtvarníky zase láska, dobrá nálada, nostalgie a energie. Nevýtvarníci preferují převážně obrazy Picassa a Monu Lisu od Leonarda da Vinci, kterou uvádí i Radka, u výběru oblíbeného umělce. Vystává zde otázka, jestli daná díla se jim opravdu líbí nebo podléhají mediálnímu nátlaku skrze tvorbu Leonarda da Vinci, a to díky zfilmování Šifry mistra Leonarda. Picasso je zase jeden z předních umělců své doby, a je zmiňován v různých vědních disciplínách.

Při kontaktu s uměleckým dílem, které považují za „špatné“, obě skupiny pocítí uji

strach. Nevýtvarníci uvádějí i další pocity neklidu, napětí, úzkosti a strachu. Nejvíce frekventovaným obrazem je Křik od Muncha.

Jestliže navštíví výstavu, kde bude vystaven pro ně nový obraz, jež nedokáží zcela pochopit, tak se snaží nalézt odpověď, proč to tu je, a co tím chtěl sám autor říct. Nevýtvarníci si to dokáží zlehčit, a hledají za tím něco legračního. Výtvarníci se zamýšlejí sami nad sebou, a ve svých preferencích se nenechávají ovlivňovat druhými. Pouze kdyby nastala situace, kdy dotyčný náležitě a vhodně dokáže argumentovat svoje názory na danou věc, potom jeho úsudky budou brát v potaz.

Převážně všichni tíhnou k pestrobarevnosti, a výtvarníci preferují barvy s odstíny modré, zelené a žluté. Lukáš hlavně odstíny modré. Rádi se věnují ve svém volném čase výtvarné činnosti

Hranice umění pro výtvarníky je těžce definovatelná. Vysvětlují ji převážně pomocí kritiky samotného umění. Kromě graffiti neuvádějí žádné hraniční dílo. Podle nich hranice již neexistuje. Ale při určení toho, co za umělecké dílo již není považováno, obě skupiny dokáží vymezit díla, ale ve svých názorech se rozcházejí. Jedná se především o díla komerčně propagovaná. Jako jsou například graffiti, vypreparovaná těla nebo pražský vysílač atd.

Estetika se pro ně stala něčím, co vyjadřuje krásu a kladně na ně působí. Ale ohledně estetických preferencí již nejsou tolik sdílní. Nedokáží si s nimi vědět rady. Asi se s tímto pojmem moc v životě neseťkávají.

4.2. Na úplný závěr

Záměrem mého výzkumu bylo zjistit, kudy se v současné době ubírají estetické preference učitelů výtvarné výchovy v rámci vizuální kultury. Bohužel jsem nenaplnila všechny stanovené cíle. Důvodem bylo, že někteří pedagogové nechtěli odpovědět nebo rozvádět své odpovědi, proto mi vznikaly prázdná místa, kde jsem jejich názor potřebovala, což je poměrně důležité kvůli už tak malému vzorku respondentů. Dalším důvodem byla časová tíseň. Výtvarníci si na mě vyčlenili alespoň 10-20 minut ze svého už tak nabytého rozvrhu. Posledním záporným faktorem se stal jejich zákaz zvukového záznamu rozhovoru. Proto jsem vše musela psát ručně a uzpůsobit tomu rychlost a

obsah podkládaných otázek.

Celkové zhodnocení názorů všech respondentů mě osobně překvapilo. Výtvarkáři ve svých tvrzeních používají znalosti ze svého oboru, ale nevýtvarníci odpovídají způsobem, co je napadne. Jejich pohled nenabývá hlubšího zkoumání, jako je tomu u výtvarníků, kteří se zamýšlejí i sami nad sebou. K tomuto názoru jsem se dostala prostřednictvím jejich odpovědí týkajících se bílého obrazu, dobrého a špatného díla, oblíbeného umělce, a toho co se již za umění nedá považovat.

Podle respondentů u otázky, co se již za umění nedá považovat, tvrdí, že vše se tváří jako umění. Bohužel ve svých názorech se značně rozcházejí, proto nelze přesně definovat, co se obecně za umění podle nich nedá považovat. Podle Lukáše se současné umění potlačuje, popularizuje, věci se přeceňují. Šokování není umění. Zuzana tvrdí, že je umění odtažité od diváka, a že zde existuje veliká propast. Nevýtvarníci si vybavují pouze něco spojeného s obrazem nebo tvrdí, že vše se tváří jako umění.

Ve svých odpovědích na zadané otázky si vybírají díla z období renesance, baroka, 19. a 20. století. Lépe se jim ale popisují díla z 19. a 20. století.

Pro pozdější hlubší výzkum doporučuji do dotazníků více obecnější otázky zaměřené na záliby a zaměření respondentů v umění. V rozhovorech následně vytěžit, co nejvíce specifických informací o preferencích v zálibách.

RESUME

Tato bakalářská práce pojednává o realizovaném výzkumu v oblasti estetických preferencí výtvarníků a nevýtvarníků. Bohužel učitelé s aprobací výtvarná výchova nebyli tolik otevření ve svých názorech než jako učitelé bez aprobace. V odpovědích se učitelé s aprobací zamýšlejí sami nad sebou, naopak ti bez aprobace si snaží danou situaci zlehčit. Ve výzkumu toto tvrzení vystihuje otázka týkající se bílého obrazu. Větší přednost dávají malířství před ostatními obory umění. Jejich preference v malířství tíhnou k umělcům konce 19. století a 1. poloviny 20. století. Nejfrekventovanějšími se stávají obrazy impresionistů, postimpresionistů a kubistů. Jako umělce nejčastěji uvádějí mediálně propagované umělce, jako jsou Leonardo da Vinci a Pablo Picasso. Moji respondenti opovrhují současným uměním a tvrdí, že vše se dnes tváří jako umění. Převážně všichni tíhnou k pestrobarevnosti. Učitelé s aprobací výtvarná výchova favorizují odstíny modré, zelené a žluté. Celkové zhodnocení názorů všech respondentů mě osobně překvapilo. Ale pro pozdější hlubší výzkum doporučuji v dotaznících použít více obecnější otázky zaměřené na záliby a zaměření respondentů v umění. A v rozhovorech by následně bylo možné vytěžit, co nejvíce specifických informací o preferencích v zálibách.

RESUME

This bachelor thesis disserted upon the realized research in the aesthetic field of artists and non-artists teachers preferences. All targets of my thesis weren't completed. Non-certified teachers were much more fair-minded than, unfortunately, certified art teachers. Certificated mentors think about them in their answers, other way round the non-certificated schoolmasters trying to detract the situation. This affirmation is portrayed by question of the white painting in my research. They more widely prioritize the painting before other branches of art. Their preference in painting gravitates towards artists from end of 19th and first half of 20th century. The most frequented are becoming the paintings by the impressionists, the postimpressionists and the cubists. The most marked performers are media-promoted artists like Leonardo da Vinci and Pablo Picasso. My respondents scorn modern art and they says, that all is looking like art today. Almost everybody of them incline to bright colors. Certificated pedagogues of Art favor shades of blue, green and yellow. Overall evaluation of opinions from my respondents was really surprising for me. But I recommend using in questionnaire the most general questions about hobbies and interests in Art of my respondents, in next further research. And then would be possible to get in interviews, as much specific information about preferences in the enthusiasm.

Seznam použitých zkratek

Výtvarníci	Učitelé výtvarné výchovy
Nevýtvarníci	Učitelé, kteří výtvarnou výchovu nevyučují
Anna	Základní škola, Komenského alej 749, Žatec
Lukáš	Gymnázium Žatec, Studentská 1075, Žatec
Zuzana	Masarykovo gymnázium, Petáková 2, Plzeň
Radka	Základní škola, Husova 275, Podbořany
Sofie	1. základní škola Plzeň, Západní 18, Plzeň
ZŠP	1. základní škola Plzeň, Západní 18, Plzeň
GP	Masarykovo gymnázium, Petáková 2, Plzeň
GŽ	Gymnázium Žatec, Studentská 1075, Žatec
ZŠŽ	Základní škola, Komenského alej 749, Žatec
ZŠPOD	Základní škola, Husova 275, Podbořany

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

NIEDERLE, Rostislav. *Estetika: sborník textů pro studenty uměleckých škol a uměnovědných oborů*. 1. vyd. Brno: VUTIUM, 2004. 241 s. ISBN 80-214-2705-1.

ZUSKA V. a kolektiv. *Estetika na křižovatce humanitních disciplín*, 1.vyd.

Praha: Karolinum, 1997. 198 s. ISBN 80-7184-379-2

ZUSKA, Vlastimil. *Estetika: Úvod do současnosti tradiční disciplíny*. 1.vyd. Praha: Triton, 2001. 132 s. ISBN 80-7254-194-3

CHVATÍK, Květoslav. *Strukturální estetika: Řád věcí a řád člověka*. 1.vyd.. Praha: Victoria Publishing, 1994. 87 s. ISBN 80-85865-03-3

MUKAŘOVSKÝ, Jan. *Studie z estetiky; výbor z estetických prací Jana Mukařovského z let 1931-1948*. 2. vyd. Praha: Odeon, 197. 482 s.

ŠVARŤÍČEK R., ŠEĎOVÁ K. a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*.

1.vyd. Praha: Portál, 2007. 377 s. ISBN 978-80-7367-313-0

PTÁČKOVÁ B., STIBRAL K., *Estetika na dlani: [estetická funkce, norma, hodnota*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 2002. 150 s. ISBN 80-85839-79-2

SOURIAU, Étienne. *Encyklopedie estetiky*. 1.vyd. Praha: Victoria Publishing, 1994, 939 s. ISBN 80-85605-8-X

Slavík, Jan. *Hodnocení v současné škole: východiska a nové metody pro praxi*. 1.vyd.

Praha: Portál, 1999. 190 s. ISBN 80-7178-262-9

Slavík J., Novák J. *Informace, databáze a výtvarná výchova*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 1991. 257 s. ISBN 80-7066-502-5

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A

Dotazník (výtvarníci).....	I. - II.
Dotazník (nevýtvarníci).....	III. - IV.
Rozhovor (výtvarníci).....	V.
Rozhovor s výtvarníkem ze ZŠ v Žatci.....	VI. - VII.
Rozhovor s výtvarníkem z Gymnázia v Žatci.....	VIII. - IX.
Rozhovor s výtvarníkem z gymnázia v Plzni.....	X. - XII.
Rozhovor s výtvarníkem ze ZŠ v Podbořanech.....	XIII. - XIV.
Rozhovor s výtvarníkem ze ZŠ v Plzni.....	XV. – XVI.

Příloha B (CD nosič)

Vyplněné dotazníky pro výtvarníky – DV_OR (GP 1-3, GŽ 1-3, ZŠPOD 1-3, ZŠŽ 1-3)

Přepsané vyplněné dotazníky pro výtvarníky – DV_PŘ (GP, GŽ, ZŠP, ZŠPOD, ZŠŽ, struktura)

Vyplněné dotazníky pro nevýtvarníky – DN_OR (ZŠP 3, ZŠŽ 2-9)

Přepsané vyplněné dotazníky pro nevýtvarníky – DN_PŘ (GP 1-2, GŽ 1-3, ZŠP 1-4, ZŠPOD 1-2, ZŠŽ 1-9, struktura)

Přepsané rozhovory s výtvarníky – RV_PŘ (ZŠŽ, ZŠPOD, ZŠP, GP, GŽ, struktura)

BP_Kasalová_2012

PŘÍLOHA A

DOTAZNÍK (VÝTVARNÍCI)

1. Jaký umělecký směr považujete za nejzajímavější? Uveďte jméno autora nebo název směru, který jej uplatňuje ve své tvorbě:

Odpověď: .....

2. Kdyby jste měl/-a možnost setkat se s nějakým významným umělcem. Který by to byl z těchto osobností?

a) Mistr Theodorik	f) A. Mucha
b) Leonardo da Vinci	g) V. van Gogh
c) Rembrandt H. van Rijn	h) Picasso
d) Goya	i) J. Čapek
E) E. Manet	j) Jean Dubuffet

3. Uveďte názvy maximálně tří oblíbených barev?

Odpověď: .....

4. Uveďte procentuální zastoupení výkladové a praktické složky ve Vámi vyučovaných hodinách?

Výklad ...%

Praktická složka ...%

5. Věnujete se malbě rád/-a ve svém volném čase?

- a) ano   b) ne

6. Navštívil/-a jste v současné době nějakou výstavu výtvarného umění?

- a) ano   b) ne

Navazuje na odpověď ano:

O jakou výstavu se jednalo:

.....

Jak na Vás zapůsobila:

.....
.....
.....

Navazuje na odpověď ne:

Odůvodnění:

.....

7. Snažíte se ve Vašich hodinách výtvarné výchovy zadávat úkoly spíše pro:

- a) jedince
- b) skupiny
- c) pro celou třídu
- d) jak kdy (střídám)

8. Považujete RVP (rámcový vzdělávací program) za dobře zpracovaný dokument směrem k potřebám učitele VV?

- a) ano
- b) ne

9. Využíváte ve svých hodinách jako pomůcku video-projekci?

- a) ano
- b) ne

Zdůvodněte svou odpověď:

.....
.....

Navazuje na odpověď ano:

K prezentaci jakého učiva:

.....

10. Ve svých preferencích v rámci pohledu na vizuální kulturu,

jste spíše typem:

- a) extroverta
- b) introverta

11. Které ze současných výtvarných projevů považujete za inspirativní **pro Vás**?

Odpověď:.....

12. Které ze současných výtvarných projevů považujete za inspirativní **pro Vaši výuku**?

Odpověď:.....

13. Váš názor na současnou uměleckou tvorbu:

.....
.....
.....

Prosím o uvedení těchto doplňujících údajů, důležitých pro kvantitativní zpracování:

Věk: a) 20-30 let   b) 30-40 let   c) 50 a více let

Dosažené vzdělání:

a) střední škola:

.....

b) vysoká škola:

.....

Vyučuji v současnosti tyto předměty:

.....

DOTAZNÍK (NEVÝTVARNÍCI)

1. Představte si jakékoliv výtvarné dílo, ke kterému máte kladný vztah. Nyní popište, jak na Vás

působí:.....

O jaké dílo se jednalo:.....

2. Naopak teď si představte výtvarné dílo, které ve Vás vyvolává negativní pocity, a také ho

popište:.....

O jaké dílo se jednalo:.....

3. Zkuste si představit dva naprosto shodné obrazy až na to, že jeden je v barevném provedení a druhý naopak černobílý. Který si zvolíte?

a) barevný

b) černobílý

4. Co už v dnešní době podle Vás není považováno za umění?

.....

5. Navštěvujete rád/-a výstavy výtvarného umění?

a) ano (jak často:.....)

b) ne

c) jiná odpověď:.....

6. Věnujete se výtvarné činnosti rád/-a ve svém volném čase? (malba, kresba, fotografie, grafika atd.)

a) ano

b) ne

c) jiná odpověď:.....

7. Váš oblíbený umělec?

.....

8. Co se Vám vybaví pod pojmem estetika?

.....

.....

.....

9. Uvidíte v galerii vystavený obraz, který má zcela bílou plochu. Co si o tom myslíte?

.....

.....
.....

Prosím o uvedení těchto doplňujících údajů, důležitých pro kvantitativní zpracování:

Věk: a) 20-30 let   b) 30-40 let   c) 50 a více let

Dosažené vzdělání:

a) střední škola:

.....

b) vysoká škola:

.....

Vyučuji v současnosti tyto předměty:

.....

OTÁZKY DO ROZHOVORU S VÝTVARNÍKY

1. Představte si jakékoliv výtvarné dílo, ke kterému máte kladný vztah. A teď ho zkuste popsat, jak na Vás působí.

2. jaké dílo se jednalo:

3. Naopak teď si představte výtvarné dílo, kde pociťujete negativní myšlenky

4. Představte si. Navštívil/-a jste galerii na zdi byl vystaven zcela bílý obraz. Co si o tom myslíte?

5. Došel/-a jste někdy k závěru, že se v daném momentě, kdy se díváte na nějaké umělecké dílo, nemohl/a rozhodnout, jestli na Vás působí pozitivně nebo negativně. (U jakého díla, či směru)

6. Co si představíte pod pojmem „estetika“?

7. Ovlivňují Vás názory ostatních, při rozhodování, jestli je dané dílo hezké nebo ošklivé?

8. znechutil Vám někdy, někdo, nějaké umělecké dílo tak, že jste se ani na to dílo už nemohla podívat

9. V dotazníku jste odpověděl na otázku: „*Kdyby jste měl/-a možnost setkat se s nějakým významným umělcem. Který by to byl z těchto osobností?*„

Vaše odpověď byla:

Kdo by byl v opozici k tomuto umělci (s kým se nechcete setkat)?

10. Když Vám řeknu Vincent van Gogh, Picasso a Duchamp? Co Vás napadne?

11. Kde se podle Vás nachází hranice umění?

12. Co se již za umění nedá považovat?

13. Co si představíte pod pojmem „estetické preference“?

ROZHOVOR S VÝTVARNÍKEM Z ŽŠ V ŽATCI

L.: „Představte si jakékoliv výtvarné dílo, ke kterému máte kladný vztah. A teď ho zkuste popsat, jak na Vás působí.“

Anna: „Příjemně. Nutí mě to k zamyšlení. Zamýšlím se nad vším.“

L.: „Nějaké dílo?“

Anna: „-“

L.: „Naopak teď si zkuste vybavit výtvarné dílo, kde pocítujete negativní myšlenky.“

Anna: „No asi k žádnému. Nemohu si právě vzpomenout.“

L.: „Zkuste si představit. Jste v galerii a na zdi je vystaven zcela bílý obraz. Co si o tom myslíte?“

Anna: „Proč taky je? Jaký byl asi umělcův záměr?“

L.: „Došla jste někdy k závěru, že se v daném momentě, kdy se díváte na nějaké umělecké dílo, nemohla rozhodnout, jestli na Vás působí pozitivně nebo negativně. U jakého díla, či směru?“

Anna: „Určitě ano. Záleží na momentální náladě. Na informacích o díle.“

L.: „Co si představíte pod pojmem estetika?“

Anna: „Krásno.“

L.: „Ovlivňují Vás názory ostatních, při rozhodování, jestli je dané dílo hezké nebo ošklivé?“

Anna: „Ne.“

L.: „Znechutil Vám někdy, někdo, nějaké umělecké dílo tak, že jste se ani na to dílo už nemohla podívat?“

Anna: „Ne.“

L.: „V dotazníku jste odpověděla na otázku: „Kdyby jste měl/-a možnost setkat se s nějakým významným umělcem. Který by to byl z těchto osobností? Vaše odpověď byla Mistr Theodorik. Kdo by byl v opozici k tomuto umělci? S kým se nechcete setkat?“

Anna: „Nevím. Nemám konkrétního umělce.“

L.: „Když Vám řeknu Vincent van Gogh, Picasso a Duchamp? Co Vás napadne?“

Anna: „-“

L.: „V. van Gogh.“

Anna: „Žlutá. Krásné nebe. Spousta citů.“

L.: „Picasso.“

Anna: „Velká chytrá hlava.“

L.: „A Duchamp.“

Anna: „Nic.“

L.: „Kde se podle Vás nachází hranice umění?“

Anna: „Nevím.“

L.: „Co se již podle Vás nedá považovat za umění?“

Anna: „Nevím. Vulgární věci?“

L.: „Dobře. Co si představíte, když Vám řeknu estetické preference? Cokoliv co Vás napadne.“

Anna: „Nic nepreferuji.“

L.: „Děkuji za Vaše odpovědi.“

ROZHOVORU S VÝTVARNÍKEM Z GYMNÁZIA V ŽATCI

L.: „Představte si jakékoliv výtvarné dílo, ke kterému máte kladný vztah. A teď ho zkuste popsat, jak na Vás působí?“

Lukáš: „Mateřská láska je za každé okolnosti mladá a krásná.“

L.: „O jaké dílo se jedná?“

Lukáš: „Pieta od Michelangela. Že vůbec na to přišel. Kladu si otázku, jestli je to mladá dívka nebo boží láska. Podtrhněte mladá a krásná. Také boží láska.“

L.: „Naopak teď si představte výtvarné dílo, kde pociťujete negativní myšlenky?“

Lukáš: „Je to v Národní galerii. Vyvržená srna. Uráží mě to. Zkažení nálady. Umění má člověka vznešovat. Tohle. Ne! Myslíš, že je tohle demokracie? Ne! To je bóórdel!!!!“

L.: „Představte si zcela bílý obraz, který je vystaven v galerii. Co si o tom myslíte?“

Lukáš: „Nic. Pochybuji sám o sobě. Nicota. To plátno. Váhám sám o sobě. Polemika. Bůh. Tajemno. Prázdný může znamenat naděje. Vyvolává zájem o věc. Očekávám od toho něco. Vnější podmínky to mohou, ale změnit.“

L.: „Došel jste někdy k závěru, že se v daném momentě, kdy se díváte na nějaké umělecké dílo, nemohl rozhodnout, jestli na Vás působí pozitivně nebo negativně? U jakého díla, či směru?“

Lukáš: „Ne.“

L.: „Co si představíte pod pojmem estetika?“

Lukáš: „Teplé pohlazení. Věci příjemné a nepříjemné. Prostředí kultivovat a estetizovat. Vývoj Bůh.“

L.: „Ovlivňují Vás názory ostatních, při rozhodování, jestli je dané dílo hezké nebo ošklivé?“

Lukáš.: „Ne. Tedy pokud nejsou podloženy prokázanými argumenty. Nebo sám autor řekne, co tím myslel. Někdo pro mě významný. Osobně.“

L.: „Znechutil Vám někdy, někdo, nějaké umělecké dílo tak, že jste se ani na to dílo už nemohl podívat?“

Lukáš.: „Ne.“

L.: „V dotazníku jste odpověděl na otázku: „Kdybyste měl možnost setkat se s nějakým významným umělcem. Který by to byl z těchto osobností? Vaše odpověď byla Vincent van Gogh. Kdo by byl v opozici k tomuto umělci? S kým se nechcete setkat?“

Lukáš: „Nevím. Nemám konkrétního umělce.“

L.: „Když Vám řeknu Vincent van Gogh, Picasso a Duchamp? Co Vás napadne?“

Lukáš: „V. van Gogh. Samota. Picasso. Ateliéry. Naplnil obrazy. Nadprodukce děl. Chabota děl. Převratné. Potom upadají. Jaký byl ten poslední?“

L.: „Duchamp“

Lukáš: „Zajímavý a nový pohled na umění.“

L.: „Kde se podle Vás nachází hranice umění?“

Lukáš: „To, co mě povyšuje je umění a naopak.“

L.: „Co se již za umění nedá považovat?“

Lukáš: „Pražský vysílač. Je to hrůza a ještě to vylepšují. Tady se už nedá, co protože je to přeplácané. Měli by to zbourat. Umění nás má povznést. Každý patolízal se považuje za umělce. To je hrůza.“

L.: „A poslední otázka. Co si představíte pod pojmem estetické preference?“

Lukáš: „Zbytečná slova. Mnoho zbytečných slov.“

L.: „Děkuji moc za Váš čas.“

ROZHOVOR S VÝTVARNÍKEM Z GYMNÁZIA V PLZNI

L.: „Představte si jakékoliv výtvarné dílo, ke kterému máte kladný vztah. A teď ho zkuste popsat, jak na Vás působí?“

Zuzana: „Ke kterému mám vztah. To je velice těžké. To víte, když učíte dějiny umění každý den, tak s každým autorem objevujete další a další nová výtvarná díla. Je těžké si vybrat, ke kterému mám kladný vztah..“

L.: „Může to být cokoliv, co Vás napadne.“

Zuzana: „Dobře už ho vidím. Jde o Rembrandtův obraz *Bez sebe*.“

L.: „A teď ho zkuste popsat. Jak na Vás působí?“

Zuzana: „Osobní prožitek. Ta hlavní postava je mi hodně blízká, protože se nachází na křižovatce. Řeší nějaký problém. Rozhoduje se mezi dvěma muži. V tomto případě myslím křižovatku obecně. Vyvolává ve mně nostalgii. Taková disharmonie. Hluboká sonda do lidské psychiky. Je mi hodně blízký, ale našla bych spoustu dalších obrazů. Každý den ráno, kdybyste se mě zeptala, tak bych se rozhodovala podle mého rozpoložení dne.“

L.: „Dobře. Nyní si naopak představte výtvarné dílo, kde pociťujete negativní myšlenky?“

Zuzana: „Ježíš marja! Asi pocit ošklivosti. Neznám. Spíše dílo, kterého se bojím. Ve mně vyvolává strach. Hm. Asi od Hieronymuse Bosche apokalyptické obrazy. Takový pocit strachu, tísně. Nerada si ho prohlížím. Hraniční výtvarná díla jako byla třeba výstava vypreparovaných těl. To nepovažuji za dílo.“

L.: „Dobře. To stačí. Představte si. Navštívil/-a jste galerii na zdi byl vystaven zcela bílý obraz. Co si o tom myslíte?“

Zuzana: „Budu přemýšlet, co tím chtěl autor říct.“

L.: „Došla jste někdy k závěru, že se v daném momentě, kdy se díváte na nějaké umělecké dílo, nemohla rozhodnout, jestli na Vás působí pozitivně nebo negativně. U jakého díla, či směru?“

Zuzana: „To se stane. Záleží na rozpoložení. Jak k čemu přistupuji.“

L.: „Co se Vám vybaví pod pojmem estetika?“

Zuzana: „Kultivovanost těla i ducha“

L.: „Děkuji. To je zajímavé. Ovlivňují Vás názory ostatních, při rozhodování, jestli je dané dílo hezké nebo ošklivé?“

Zuzana.: „Ne.“

L.: „Znechutil Vám někdy, někdo, nějaké umělecké dílo tak, že jste se ani na to dílo už nemohla podívat?“

Zuzana.: „Na to si nevzpomínám. Je to možné. Já jsem člověk, který rychle vypouští negativní soudy. Pak si to stejně přeberu přes sebe. Nechávám se ovlivňovat sama sebou.“

L.: „V dotazníku jste odpověděla na otázku: „Kdybyste měla možnost setkat se s nějakým významným umělcem. Který by to byl z těchto osobností? Vaše odpověď byla Rembrandt H. van Rijn. Kdo by byl v opozici k tomuto umělci. S kým se nechcete setkat?“

Zuzana.: „No asi Rubens. Barokní podnikatel. Ten člověk světa. Ten, který malovat, měl rád slávu a svou dílnu. Člověk vnitřních pocitů. Introvert. Možná nebyl, ale na mě tak působí.“

L.: „Děkuji. Nyní co si představíte, když Vám řeknu Vincent van Gogh, Picasso a Duchamp? Rychle. Co Vás napadne? Jedním slovem.“

Zuzana: „V. van Gogh. Nemaluju krajinu, ale maluji své vlastní nitro.“

L.: „Picasso?“

Zuzana: „Slečny z Avignonu.“

L.: „A u Duchmpa?“

Zuzana: „Studánka.“

L.: „Skvělé. Kde se podle Vás nachází hranice umění?“

Zuzana: „To je hodně těžké. Hodně těžké. Já myslím v jakési vnitřní opravdivosti. Pokud má člověk potřebu něco sdělit, a podaří se mu to sdělit identicky. Výtvarník. Jakýkoliv člověk. Identicky. Pravdivě. To, co oslovuje druhé. Může mě to poučit. Asi možná jinak. Hm. Pokud vytvořím něco, co má identickou platnost a dokážu to zobecnit, aby se to dotýkalo dalších lidí. Já nevím, kde je hranice. Aby to nebylo komerčně libivé. Aby to mělo nějakou originalitu. Myšlenkovou i formální. Něco nového, aby mi to

ukazovalo nový směr. Aby se mi při tom rozbušilo srdce. Nevím.“

L.: *„To stačí. Je těžké stanovit hranici. A co se podle Vás nedá považovat za umění?“*

Zuzana: *„Třeba právě ty vypreparovaná těla.“*

L.: *„Dobře. Co si představíte pod pojmem estetické preference?“*

Zuzana: *„Pod pojem estetické preference?“*

L.: *„Cokoliv Vás napadne.“*

Zuzana: *„Morálka“*

L.: *„Děkuji Vám moc za Váš čas.“*

ROZHOVOR S VÝTVARNÍKEM Z ZŠ V PODBOŘANECH

L.: „Představte si jakékoliv výtvarné dílo, ke kterému máte kladný vztah. A teď ho zkuste popsat, jak na Vás působí?“

Radka: „Jsou tu teplé barvy. Nic o ní nevím. Tajemno. Jestli jí něco bolí. Je šťastná.“

L.: „O jaké dílo se jednalo.“

Radka: „Mona Lisa.“

L.: „Naopak teď si představte výtvarné dílo, kde pociťujete negativní myšlenky?“

Radka: „Thustý. Korpulentní dáma. Zlý výraz. Vlasy nepůsobí opravdově. Zdálo se mi, že je to paruka. Přepych. Na trůnu.“

L.: „Hm. Ke kterému dílu to bylo?“

Radka: „Jedná se o baroko.“

L.: „Představte si. Navštívila jste galerii a na zdi byl vystaven zcela bílý obraz. Co si o tom myslíte?“

Radka: „Něco si na něj mohu namalovat. Rozpaky. Nevím, co to znamená. Skrytá kamera. Jestli tam není něco miniaturního.“

L.: „Došla jste někdy k závěru, že se v daném momentě, kdy se díváte na nějaké umělecké dílo, nemohla rozhodnou, jestli na Vás působí pozitivně nebo negativně? U jakého díla, či směru?“

Radka: „Dokoupil. Kočka. Je to hezké. Co tím chtěl říci? Šla jsem dál. Obrazy mini, jako by k sobě nepasovaly.“

L.: „Co si představíte pod pojmem estetika?“

Radka: „Uklizeno. Nazdobeno. Dekorace.“

L.: „Ovlivňují Vás názory ostatních, při rozhodování, jestli je dané dílo hezké nebo ošklivé?“

Radka: „Ne. Musím to vidět. Dám na názor. Nepřemluví mě.“

L.: „Znechutil Vám někdy, někdo, nějaké umělecké dílo tak, že jste se ani na to dílo už nemohla podívat?“

Radka: „Ne. Obrázky hadů. Mamka. Strach.“

L.: *„V dotazníku jste odpověděla na otázku: „Kdyby jste měl/-a možnost setkat se s nějakým významným umělcem. Který by to byl z těchto osobností? Vaše odpověď byla Leonardo da Vinci. Kdo by byl v opozici k tomuto umělci? S kým se nechcete setkat?“*

Radka: *„Caravaggio.“*

L.: *„Když Vám řeknu Vincent van Gogh, Picasso a Duchamp? Co Vás napadne?“*

Radka: *„V. van Gogh. Slunečnice. Klid. Sedím na pláži. Pocit tepla.“*

L.: *„Picasso.“*

Radka: *„Kostky. Studený. Dlažba.“*

L.: *„A co Duchamp?“*

Radka: *„Lišák. Obrovská fantazie. Předělá do netradična.“*

L.: *„Kde se podle Vás nachází hranice umění?“*

Radka: *„Graffiti. Prolínání.“*

L.: *„Co se již za umění nedá považovat?“*

Radka: *„Nevím.“*

L.: *„Co si představíte pod pojmem estetické preference?“*

Radka.: *„Tajemno. Musím přemýšlet. Určitá pravidla. Limity.“*

L.: *„Děkuji za Váš čas se mnou strávený.“*

ROZHOVOR S VÝTVARNÍKEM ZE ZŠ V PLZNI

L.: „Představte si jakékoliv výtvarné dílo, ke kterému máte kladný vztah. A teď ho zkuste popsat, jak na Vás působí?“

Sofie: „Jedná se o dílo Clouda Moneta. O lekníny. Soubor děl z té jeho zahrady. O jeho pocity. Samé kladné pocity. Je to takové jarní, svěží. Pozitivní pocity, jako je třeba dobrá nálada. Nabijí mě to energií.“

L.: „Naopak teď si představte výtvarné dílo, kde pociťujete negativní myšlenky?“

Sofie: „Jedná se o dílo Françoise Bacona. Je to takovej papež. Je trochu strašidelný. Člověk si myslí, že je jako ve snu. No, v strašidelném snu. Není to nic příjemného. Oproti dílu Clouda Moneta.“

L.: „Představte si. Navštívila jste galerii a na zdi byl vystaven zcela bílý obraz. Co si o tom myslíte?“

Sofie: „No. Jako nejdřív jsem zaskočena, a pak přemýšlím, co chtěl ten autor říct. Jestli ten divák si to má domyslet, jeho myšlenku. Nebo naopak už je všechno řečeno. A on vlastně nemá nic, co říct. Že už je vlastně všechno zodpovězeno. A že už neexistuje žádná otázka ani odpověď, která by se mohla zodpovědět. Už není, co říct.“

L.: „Dobře. Došla jste někdy k závěru, že se v daném momentě, kdy se díváte na nějaké umělecké dílo, nemohla rozhodnout, jestli na Vás působí pozitivně nebo negativně? U jakého díla, či směru?“

Sofie: „No asi existují nějaká takováhle díla. No spíše si nevzpomenu na nějaké autory. Spíše to jsou autoři takový neznámí. Když se podívám na nějaké dílo. Jednotlivě působí pozitivně a v druhou chvíli negativně. Jako trochu se přesouvám z jedné strany na druhou. Není to nic, že bych si o tom díle nic nemyslela. Vždycky tu něco je. Ale nedokážu to popsat.“

L.: „Hm. Co si představíte pod pojmem estetika?“

Sofie: „Je to takový těžký. Estetika jako kladné působení na člověka. Harmonický celek. To je asi všechno. Asi harmonický celek je estetika.“

L.: „Ovlivňují Vás názory ostatních, při rozhodování, jestli je dané dílo hezké nebo ošklivé?“

Sofie: „Asi určitě, protože každého ovlivňují názory ostatních. Vždycky si poslechnu

názor. Pak si ho nějakým způsobem dám dohromady s tím svým. A pak se snažím hledat východisko mezi těmito dvěma názory. Pokud nejsem přesvědčena o svém názoru, že je ten správný.“

L.: *„Znechutil Vám někdy, někdo, nějaké umělecké dílo tak, že jste se ani na to dílo už nemohla podívat?“*

Sofie: *„Ne.“*

L.: *„V dotazníku jste odpověděla na otázku: „Kdyby jste měl/-a možnost setkat se s nějakým významným umělcem. Který by to byl z těchto osobností? Vaše odpověď byla E. Manet. Kdo by byl v opozici k tomuto umělci, s kým se nechcete setkat?“*

Sofie.: *„S kým bych se nechtěla setkat.“*

L.: *Kdokoliv Vás napadne.“*

Sofie: *„No asi Salvator Dalí. Ten je mi odporný. Jako člověk. Ne jeho dílo.“*

L.: *„Když Vám řeknu Vincent van Gogh, Picasso a Duchamp? Co Vás napadne? Jedním, dvěma slovy.“*

Sofie: *„V. van Gogh. Veselost. Picasso. Různorodost. Mnohost.“*

L.: *„A Duchmp?“*

Sofie: *„Rozdělení. Kostičkování.“*

L.: *„Kde se podle Vás nachází hranice umění?“*

Sofie: *„Už nikde. Neexistuje hranice mezi uměním, filozofií a životem. Neexistuje. Všechno je umění, bych řekla. Vše je živé.“*

L.: *„Váš názor na současnou uměleckou tvorbu?“*

Sofie: *„No je taková nekompaktní. Já mám ráda kompaktnost ve směru jako v impresionismu. A dnes je to takový všechno všehochnů, od všeho něco. Všechno dohromady. Dám to prostě tak, jak se mi to líbí.“*

L.: *„Co si představíte pod pojmem estetické preference?“*

Sofie: *„No, co komu se líbí, nebo nelíbí“*

L.: *„Děkuji.“*